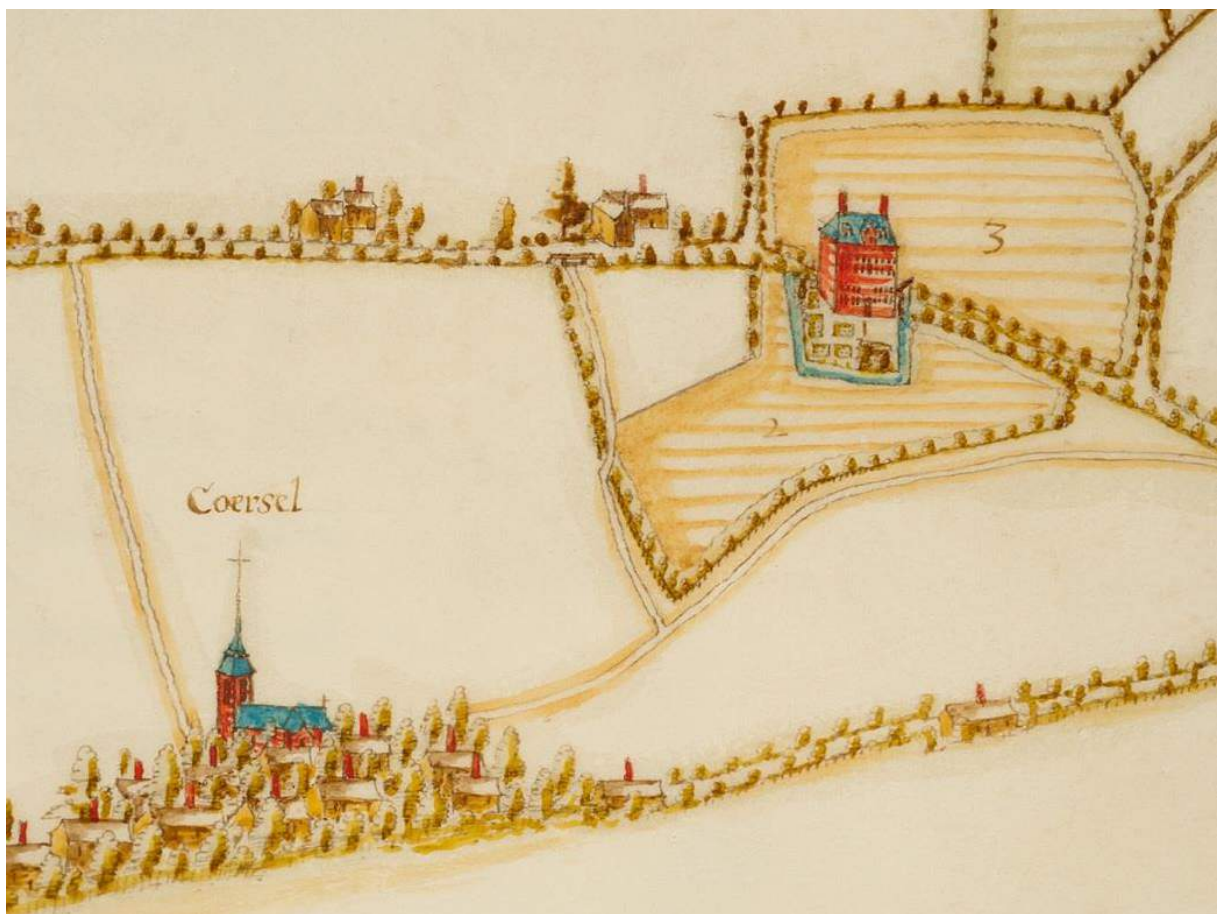


Nota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Harpstraat te Beringen (AMWD Fase 2)



**Lawrence Dings
Liesbet Van den Bruel**

Nota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Harpstraat te Beringen (AMWD Fase 2)

**Lawrence Dings
Liesbet Van den Bruel**

**Tienen, 2019
Studiebureau Archeologie bvba**



Colofon

Nota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Harpstraat te Beringen (AMWD Fase 2)

Initiatiefnemer:	V&V-Infra bvba
Projectleiding:	Annelies De Raymaeker
Erkend archeoloog:	Lawrence Dings Liesbet Van den Bruel
Auteurs:	Lawrence Dings Liesbet Van den Bruel
Foto's en tekeningen:	Studiebureau Archeologie bvba (tenzij anders vermeld)

Op alle teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Studiebureau Archeologie bvba mag niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd, bewerkt en/of openbaar gemaakt, hetzij door middel van webpublicatie, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook.

Studiebureau Archeologie bvba
Bietenweg 20
3300 Tienen
www.studiebureau-archeologie.be
info@studiebureau-archeologie.be
tel: 0474/58.77.85
fax: 016/77.05.41

©2019, Studiebureau Archeologie bvba

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 Samenvatting van het uitgevoerd bureauonderzoek.....	3
Hoofdstuk 2 Resultaten van het proefsleuvenonderzoek.....	10
2.1 <i>Beschrijvend gedeelte</i>	10
2.1.1 Administratieve gegevens	10
2.1.2 Vraagstellingen en onderzoekopdracht	12
2.1.3 Vooropgestelde onderzoeksmethode en -technieken	13
2.1.4 Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code Goede Praktijk in de vigerende archeologienota ...	14
2.1.5 Afwijkingen ten aanzien van de vooropgestelde onderzoeksstrategie en – methodes	16
2.2 <i>Assessment</i>	16
2.2.1 Landschappelijke gesteldheid.....	16
2.2.2 Beschrijving van het referentie-bodemprofiel	21
2.2.3 Beschrijving van de bodemsporen.....	24
2.2.4 Beschrijving van de vondsten	34
2.2.5 Natuurwetenschappelijke staalnames	38
2.2.6 Datering en interpretatie van het onderzochte gebied.....	39
2.2.7 Impactbepaling van de geplande werken op het bodemarchief.....	39
2.2.8 Beantwoording onderzoeksvragen.....	40
2.2.9 Conclusie en afweging vervolgonderzoek	41
Hoofdstuk 3 Programma van maatregelen	42
3.1 <i>Administratieve gegevens</i>	42
3.2 <i>Gemotiveerd advies</i>	44
3.3 <i>Programma van maatregelen zonder verder onderzoek</i>	44
Bibliografie.....	46
Bijlagen	47

Hoofdstuk 1 Samenvatting van het uitgevoerd bureauonderzoek

In 2019 werd door *RAAP België BVBA* een archeologienota zonder ingreep in de bodem (bestaande uit een bureauonderzoek: projectcode 2019C365; ID10763) ingediend naar aanleiding van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen (fig. 1.1, 1.2 en 1.3). Het terrein is gelegen ter hoogte van de Harpstraat in de deelgemeente Koersel, binnen de gemeente Beringen (prov. Limburg). Deze archeologienota werd initieel opgestart door ARCHEBO bvba en is afgewerkt door RAAP België.¹

De geplande werken betreffen de aanleg van een wegenis, riolering, een bufferbekken, de bouw van een buitenschoolse kinderopvang 'De Bengeltjes' en enkele sociale woningen (8 duplexappartementen en 6 grondgebonden woningen). Na het opstellen van de 'Melding van Werken' werd er beslist om de aanvraag op te splitsen in twee dossiers. Het eerste dossier behandelt de bouw van de woningen en appartementen. Het tweede dossier behandelt de wegenis, de riolering en de aanleg tot aan de voorgevels van de gebouwen. Het eerste dossier is reeds bekrachtigd (ID 4472). Het tweede dossier is het onderwerp van deze archeologienota. Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek werd een programma van maatregelen (PVM) opgemaakt voor de uitvoering van een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem.

Op het terrein wordt de aanleg van een wegenis, riolering en bufferbekken gerealiseerd (fig. 1.4 en 1.5). De opdrachtgever zal binnen het projectgebied een nieuwe wegenis aanleggen met bijhorende riolering, die vertrekt aan de Pastorijstraat en die zal aansluiten op de Harpstraat. De diepte van de werken voor de riolering wordt geschat tussen de 1,5m en 3,2m -Mv. De nieuwe wegenis zal aangelegd worden in asfalt tot op een diepte van ca. 46 cm. Rondom de wegenis worden voetpaden en grasstroken ingepland. De voetpaden zullen voor een verstoring van ca. 41 cm diep zorgen. Ter hoogte van de Pastorijstraat zal aan de nieuwe wegenis een bufferbekken aangelegd worden. Dit bufferbekken heeft een oppervlakte van ca. 186 m² en een diepte van ca. 1,3 m. De huidige pastorijsmuur zal behouden blijven. De totale oppervlakte van het projectgebied is ca. 4173 m².

Volgens de bodemkaart van Vlaanderen wordt het projectgebied grotendeels omschreven als Zcm(b), een klein deel in het noorden wordt gekarteerd als Zdm(b). Een Zcm(b)- en Zdm(b)-bodem bestaan uit zandgronden met een dikke antropogene humus A-horizont die dieper is dan 60 cm. Onder de dikke antropogene humus A-horizont bevinden zich vaak de overblijfselen van een podzol B of een verbrokkelde textuur B-horizont. Het bovenste deel van dit profiel, en het bijhorend oude loopoppervlak, zijn opgenomen in de ploeglaag die aangereikt is met pluggen. Door het ploegen werd dus (een deel van) de ondergrond verstoord die mogelijk archeologische resten van verschillende ouderdommen bevatte. De kans op het treffen van resten van de periode van de jager-verzamelaars is zeer klein. Diepe grondsporen uit verschillende archeologische periodes kunnen echter wél bewaard zijn gebleven. Op basis van het uitgevoerd proefsleuvenonderzoek grenzend aan het studiegebied (ID 4472) zou deze Ap-horizont een diepte van 60 à 70 cm hebben. Mogelijke archeologische sporen zouden dan ook vermoedelijk niet verstoord worden door de geplande werken ter hoogte van de geplande rijweg (verstoringdiepte ca. 46 cm) en voetpaden (verstoringdiepte ca. 41 cm). In het onwaarschijnlijk geval dat er toch archeologie geraakt wordt, is het potentieel op kenniswinst bij voortgezet vooronderzoek zeer beperkt door de aard en beperkte breedte van het terrein. De diepte van de geplande rioleringen is groter, maar door de zeer beperkte breedte ervan is het potentieel op kenniswinst hier quasi nihil. Ten slotte wordt er ook nog een bufferbekken (verstoringdiepte ca. 130

¹ <https://loket.onroendergoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/10763>

Nota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Harpstraat te Beringen

cm) gepland ter hoogte van de gracht behorend tot een oude omwalde pastorie-site. Deze gracht zal verstoord worden door de geplande werkzaamheden.

Het archeologisch potentieel is gesitueerd in de noordelijke zone, op de locatie van de pastorie-site. Het is echter niet duidelijk in hoever de vulling van de gracht nog archeologisch waardevol is, en of er binnen of buiten de gracht nog andere sporen aanwezig zijn. Daarom is een verder onderzoek (met ingreep in de bodem) aangewezen.

Het terrein ligt aan de voet van een gradiëntzone. Deze zone vormt de overgang van een natte vallei naar een droog plateau. De natte vallei herbergt de Schansbeek. Ecologisch gezien zijn hier dan ook grote variaties mogelijk in fauna en flora door zowel de gradiëntzone als de hydrografie. Dergelijke locaties zijn in het verleden zeer aantrekkelijk geweest voor de mens. Het oorspronkelijk loopoppervlak is echter grotendeels verstoord door latere antropogene activiteiten waardoor de kans op het aantreffen van steentijdsites beperkt is. Ondanks de matig tot slecht bewaarde bodem kunnen er nog archeologische sporen voorkomen onder de A-horizont. Ook de landschappelijke ligging en de lage densiteit aan bebouwing sinds minstens de tweede helft van de 18^e eeuw suggereren een vrij hoge verwachting naar sporensites.

Binnen het plangebied zelf is één archeologische waarde bekend. Het gaat om een omgrachte pastorie (CAI 161028). Bouwhistorisch kan de pastorie tot de 17^e eeuw worden gebracht, het valt echter niet uit te sluiten dat deze site veel ouder is. De pastorie van de Sint-Brigidaparochie met tuin en kerkwegel is sinds 12 juli 2005 tevens een beschermd monument.

Op basis van het bureauonderzoek is vastgesteld dat het niet nuttig/noodzakelijk is om verder archeologisch vooronderzoek uit te voeren ter hoogte van het zuidelijke deel van de geplande wegenis en riolering. Het archeologisch potentieel bevindt zich namelijk vooral ter hoogte van de oude omgrachte pastorie. Daarom diende het verdere verloop van het archeologisch onderzoek zich toe te spitsen op deze noordelijke zone (fig. 1.6). Het noordelijke deel van het terrein, ter hoogte van het geplande bufferbekken, omvat immers het westelijk gedeelte van de gracht van de oude pastorie. De aanleg van het nieuwe bufferbekken zal de gracht verstoren.

Omwille van de aanwezigheid van hoogstammige bomen dient verder vooronderzoek met ingreep in de bodem uitgevoerd te worden in een uitgesteld traject. Op basis van de bovengenoemde redenen werd een programma van maatregelen opgesteld voor uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem.

Nota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Harpstraat te Beringen

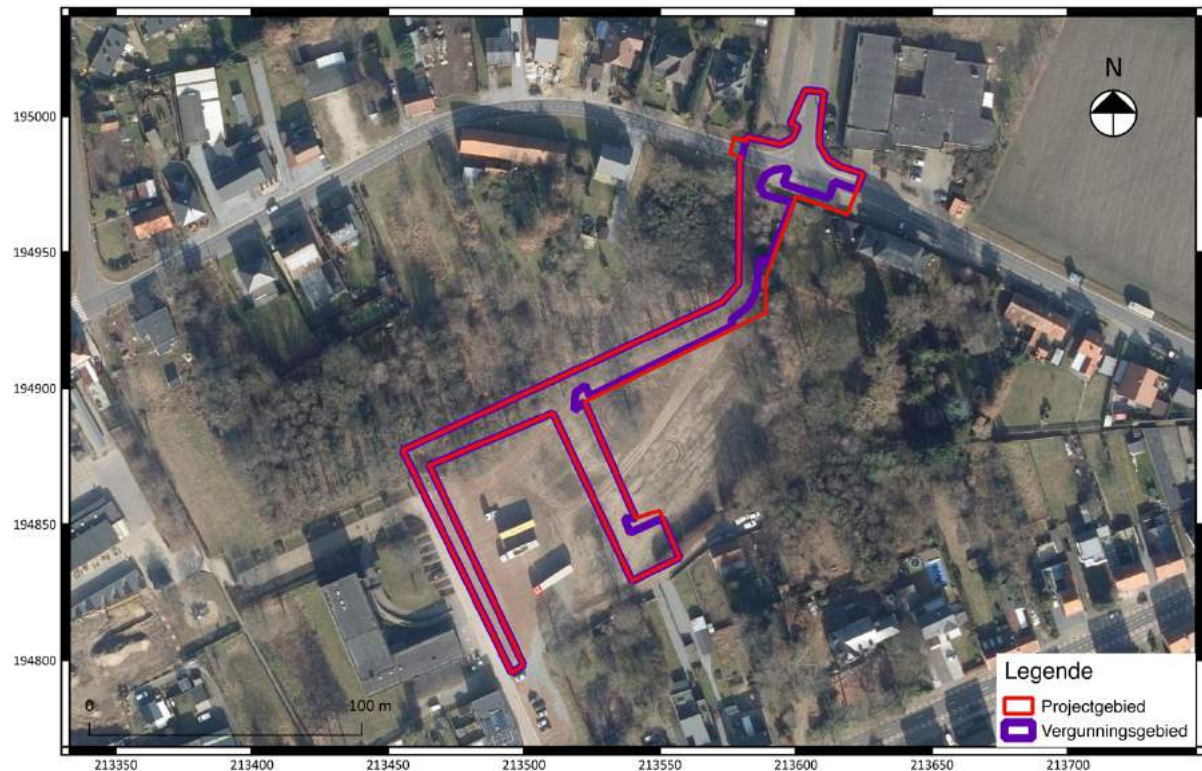


Fig. 1.1: Meest recente luchtfoto (2018) met situering van het project- en vergunningsgebied (© AGIV).

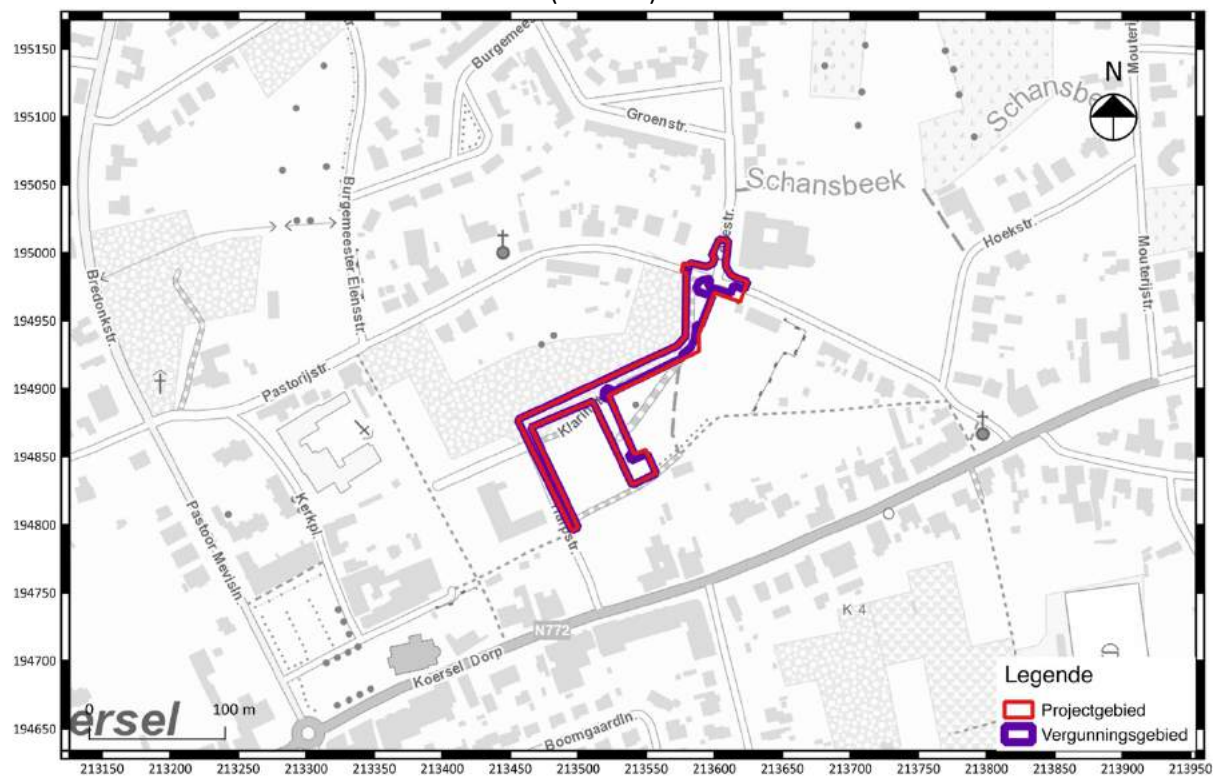


Fig. 1.2: Topografische kaart (2017) met situering van het projectgebied (© AGIV).

Nota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Harpstraat te Beringen

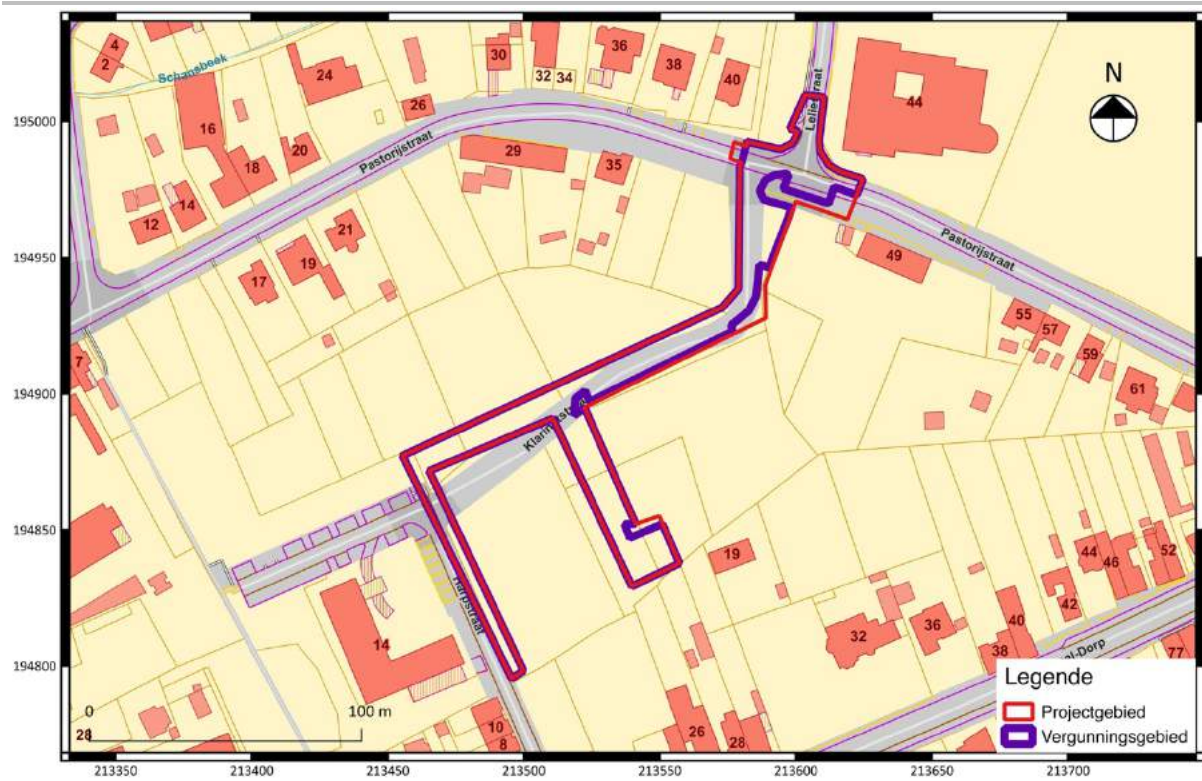


Fig. 1.3: Kadasterkaart met situering van het projectgebied (© CADGIS).



Fig. 1.5: Inplantingsplan van de aan te leggen wegenis en bufferbekken, detail (© Initiatiefnemer).

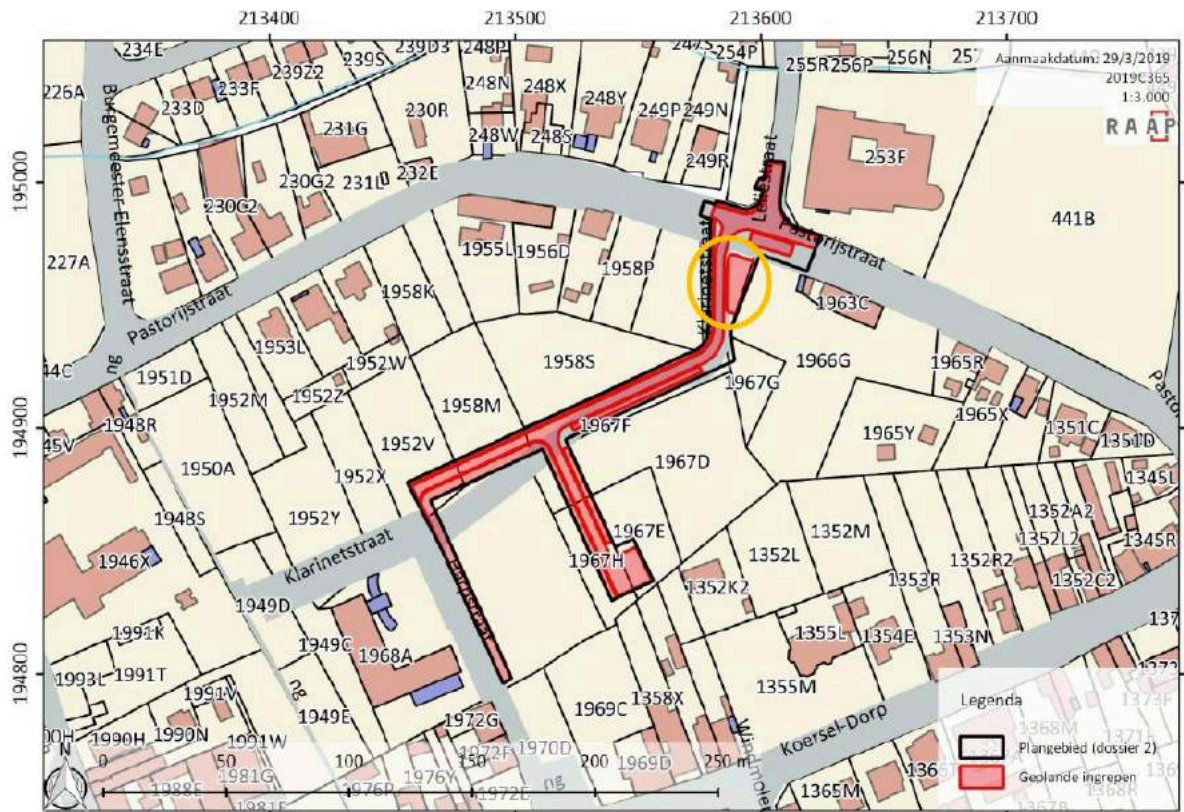


Fig. 1.6: Synthesekaart met aanduiding van de zone die geselecteerd is voor verder vooronderzoek. De zone binnen de oranje cirkel betreft de locatie van het westelijk gedeelte van de gracht van de oude pastorie (© ID 10763, PVM, figuur 1).

Hoofdstuk 2 Resultaten van het proefsleuvenonderzoek

2.1 Beschrijvend gedeelte

2.1.1 Administratieve gegevens

Projectcode:	2019K124 (proefsleuvenonderzoek)
Aanleiding:	De opgemaakte nota kadert in een omgevingsvergunningsaanvraag voor stedenbouwkundige handelingen voor de bouw van een wegnis, riolering en bufferbekken aan de Harpstraat te Beringen met een totale kadastrale oppervlakte van ca. 4173 m ² en een totale bodemingreep van 3217 m ² . Daarmee valt de vergunningsaanvraag binnen de aanvragen waarbij de totale oppervlakte van de kadastrale percelen 3000 m ² of meer bedraagt (Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013, het Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2014 en de Code van Goede Praktijk).
Erkend archeoloog:	Liesbet Van den Bruel OE/ERK/Archeoloog/2015/00025 Lawrence Dingsens OE/ERK/Archeoloog/2018/00213 Studiebureau Archeologie bvba, OE/ERK/Archeoloog/2015/00002
Actoren	Liesbet Van den Bruel (Erkend archeoloog en veldwerkleider) Lawrence Dingsens (Erkend archeoloog)
Locatie:	Beringen, Harpstraat (fig. 2.1 en 2.2) Bounding box: punt 1: x= 213456.09; y= 194796.17 punt 2: x= 213624.22; y= 195008.66 Beringen, Afdeling 5, Sectie B, perceel 1952V, 1958M, 1958R, 1958S, 1959A, 1966G, 1968B, 1967E, 1967G, 1967F, 1967H, 253D
Periode uitvoering:	19/11/2019
Relevante termen²:	Beringen; Koersel; Kempen; buitengebied; zandstreek; proefsleuvenonderzoek; nieuwe tijd.
Bebouwde zones:	Geen.

² Thesaurus: <https://inventaris.onroerendergoed.be/thesaurus>

Nota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Harpstraat te Beringen

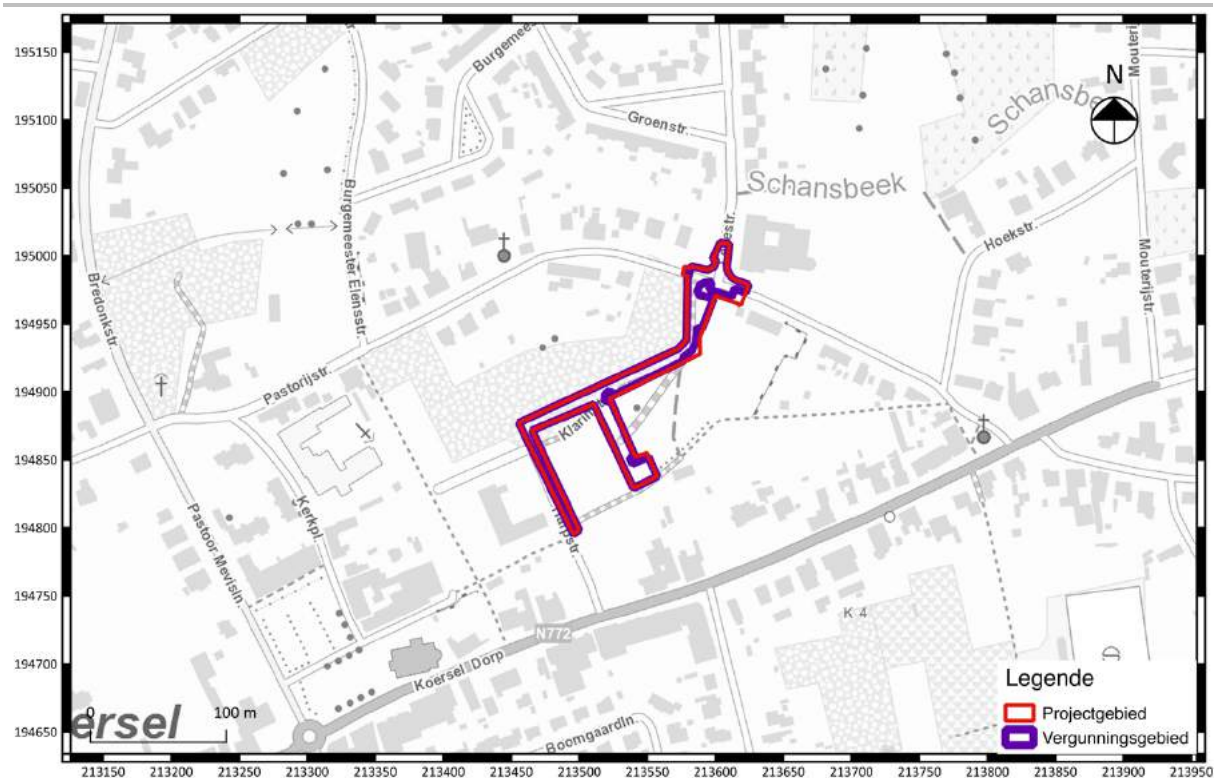


Fig. 2.1: Uittreksel uit de topografische kaart (2017) met situering van het projectgebied (© AGIV).

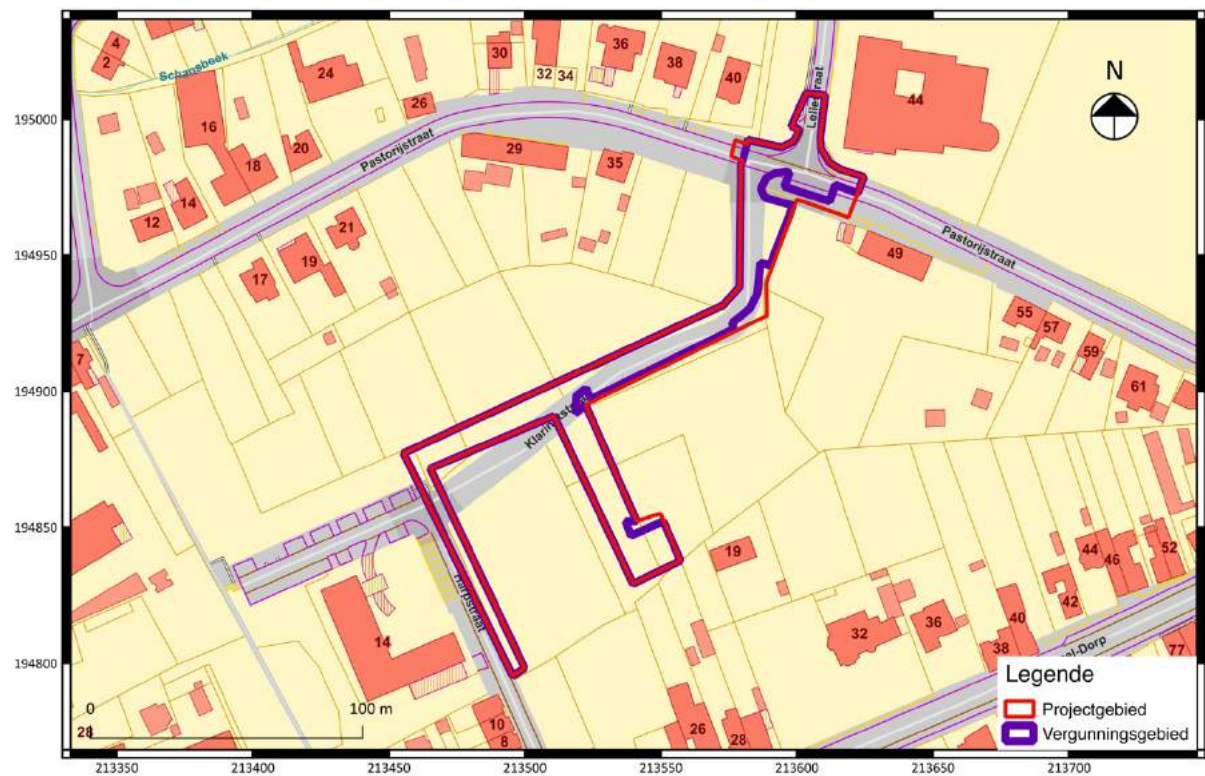


Fig. 2.2: Uittreksel van het kadasterplan met situering van het projectgebied en vergunningsgebied (© CADGIS).

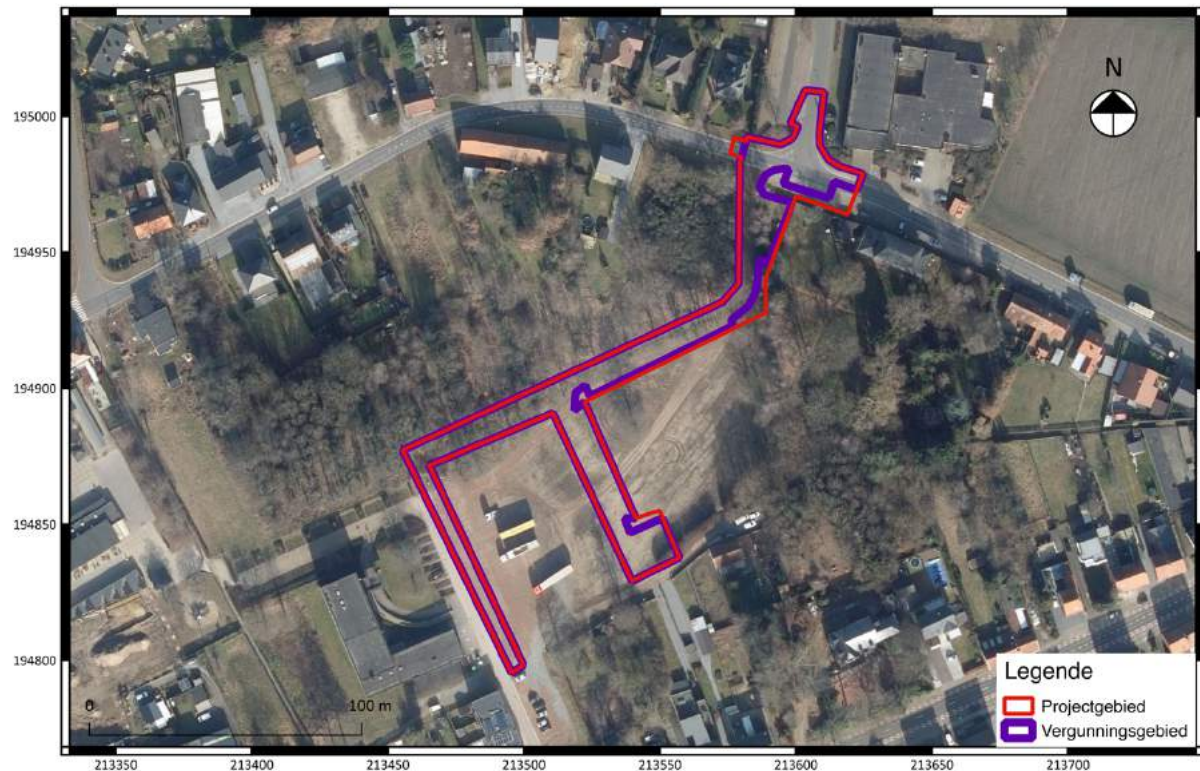


Fig. 2.3: Uittreksel uit een luchtfoto van 2018 met aanduiding van het projectgebied (© AGIV).

2.1.2 Vraagstellingen en onderzoeksopdracht³

De doel- en vraagstellingen zijn voornamelijk gericht op de oude gracht van de pastorie-site. Verder dient uiteraard ook rekening te worden gehouden met de mogelijkheid van het voorkomen van andere archeologische sporen.

De doelstelling van het proefsleuvenonderzoek is:

- Vaststellen van de archeologische waarde van de gracht
- De omvang van de gracht in breedte en diepte bepalen
- Nagaan of er een archeologische opgraving moet worden uitgevoerd voorafgaand aan de werken

Hierbij worden volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

- Kan de exacte ligging van de voormalige gracht worden bepaald?
- Zijn er archeologisch waardevolle opvulpakketten aanwezig die informatie bevatten over de genese van de gracht, en ruimer, over de genese van de pastorie-site?
- Welke materiële vondsten zijn er aanwezig, en welke informatie kunnen deze bieden?
- Zijn er andere archeologische sporen aanwezig? Wat is hun archeologische waarde?
- Dient er een archeologisch onderzoek te gebeuren, en in welke zone is dit het geval?

³ Pincé e.a. 2019: 5 (PVM).

De onderzoeksdoelen zijn succesvol bereikt wanneer de vooropgestelde onderzoeksvragen en de bijkomende onderzoeksvragen van het assessment beantwoord zijn.

2.1.3 Vooropgestelde onderzoeksmethode en -technieken⁴

Omdat het archeologisch potentieel geconcentreerd zit in de zone van de omgrachte pastorie, zal het verder onderzoek zich hierop toespitsen. De onderzoeksmethode beslaat de oppervlakte die is afgebakend op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek (projectcode: 2019C365; ID10763; fig. 2.4).

Om een antwoord te verkrijgen op de gestelde onderzoeksvragen is de onderzoeksmethode van proefsleuven het meest geschikt. Twee sleuven dienen te worden aangelegd ter hoogte van de gracht, evenwel op de locatie waar de bodemingreep het diepst is, namelijk de westelijke zone.

Het projectgebied loopt ook overheen de noordelijke zijde/gracht van de pastoriesite. Hier is de bodemingreep in ruimte beperkt (nl. aanleg van riolering). Ondanks de diepte van de bodemingreep wordt hier geen verder vooronderzoek nodig geacht. Indien blijkt dat de gracht opvallend en archeologisch zeer waardevolle gegevens bevat, dient dit deel van het projectgebied in rekening te worden gebracht bij het bepalen van de verdere maatregelen.

De sleuven dienen te worden aangelegd en geregistreerd zoals omschreven in de code van goede praktijk (hoofdstuk 8.6 Proefsleuven en proefputten).

De situering van de twee sleuven werd voornamelijk bepaald in functie van de vraagstelling. De beide sleuven worden overheen de locatie van het bufferbekken geplaatst (fig. 2.5a). Ze liggen ca. 13m uit elkaar en zijn 2m breed. De noordelijke sleuf meet ca. 17 m, de zuidelijke sleuf 12m. De sleuven dienen te worden aangelegd zodanig dat de oostelijke en westelijke rand van het projectgebied wordt geraakt. Dit om te kunnen nagaan of er sporen binnen en buiten de omwalling aanwezig zijn die kunnen worden gelinkt met de pastoriesite, of om na te gaan of hier oudere sporen zijn bewaard.

De nodige maatregelen worden getroffen (bv bemaling indien dit nodig blijkt) om de gracht op de volledige diepte te kunnen onderzoeken. Om veiligheidsredenen worden de sleuven zowel in lengte als in breedte getrapt uitgegraven, en dit volgens de bestaande voorschriften. De sleuven worden in dat geval verbreed zodat het diepste deel van de uitgraving steeds een breedte van 2m bedraagt. Indien alsnog blijkt dat de onderzijde van de gracht niet veilig kan worden bereikt, dienen de nodige boringen te worden gezet om de diepte en de stratigrafische vulling te bepalen.

Bij het uitgraven wordt rekening gehouden met de bestaande tuinmuur gelegen parallel met de Pastoriestraat. Bij de uitzet van de sleuven werd 4m afstand gehouden. De tuinmuur wordt behouden, de stabiliteit moet tijdens het sleuvenonderzoek worden gevrijwaard.

Tijdens het onderzoek worden de nodige monsters genomen (in functie van het onderzoek voor pollen, macroresten, houtskool, ...).

Er gaat ook aandacht naar resten van (niet verkoolde) organische resten. De bewaringsomstandigheden van dergelijke vondsten is in grachten vaak uitstekend. Bij het aantreffen van bijvoorbeeld beschoeiing worden deze gedetailleerd geregistreerd en het hout word bemonsterd.

⁴ Pincé e.a. 2019: 5-9.



Fig. 2.5a: Proefsleuvenplan geprojecteerd op de GRB (© ID 10763, PVM, figuur 2).

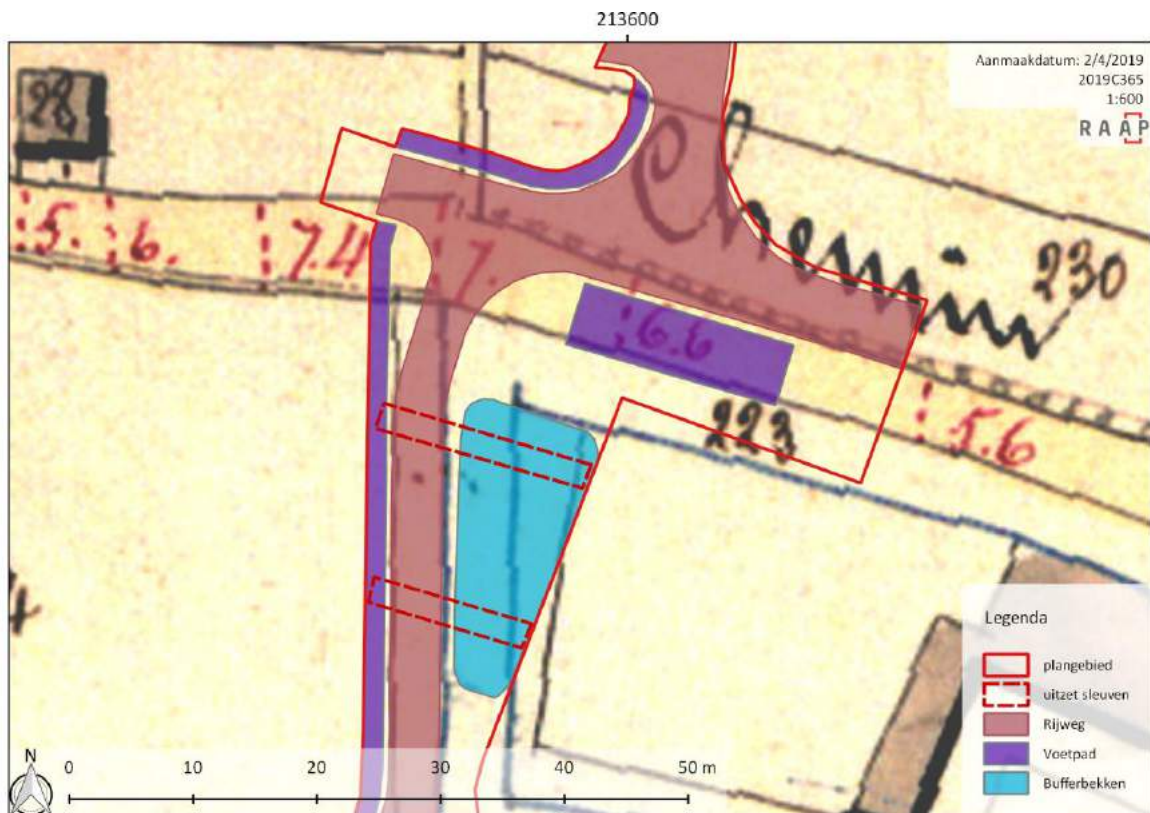


Fig. 2.5b: Proefsleuvenplan geprojecteerd op de Atlas der Buurtwegen (© ID 10763, PVM, figuur 3).

2.1.5 Afwijkingen ten aanzien van de vooropgestelde onderzoeksstrategie en – methodes

Tijdens het veldwerk, uitgevoerd op 19 november 2019, werden twee proefsleuven aangelegd zoals vooropgesteld. Er werd niet afgeweken van het programma van maatregelen opgenomen in de bekrachtigde archeologienota (ID10763), noch van de bepalingen volgens de Code van Goede Praktijk.

2.2 Assessment

2.2.1 Landschappelijke gesteldheid

Het projectgebied situeert zich in de Limburgse deelgemeente Koersel die behoort tot de stad Beringen. Het projectgebied omvat delen van de Harpstraat en Klarinetstraat en het kruispunt met de Pastorijstraat en de Leliestraat (fig. 2.6).

Ter hoogte van de geselecteerde onderzoekslocatie bestaat het terrein uit een met kiezels verharde wegnis (Klarinetstraat) omgeven door een graszone met bomen (fig. 2.7). Verder omvat de onderzoekslocatie een gedeelte van de tuin van de pastorie. Ten oosten van de onderzoekslocatie bevindt zich de pastorie. De onderzoekslocatie wordt in het noorden begrensd door de Pastorijstraat.



Fig. 2.6: Uittreksel uit een luchtfoto van 2018 met aanduiding van het projectgebied en het vergunningsgebied (© Geopunt Vlaanderen).

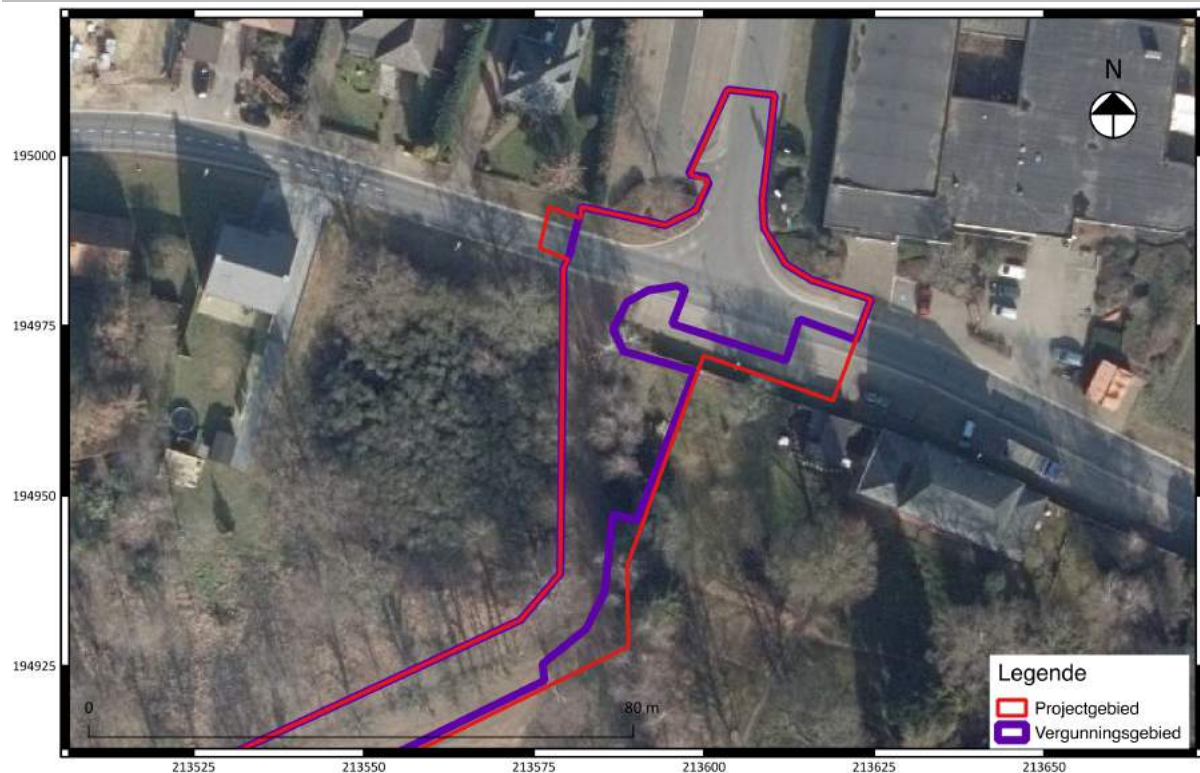


Fig. 2.7: Uittreksel uit een luchtfoto van 2018 met aanduiding van de geselecteerde onderzoekslocatie (© Geopunt Vlaanderen).

Het projectgebied maakt deel uit van de archeoregio van de Kempen, meer specifiek tot het Kempisch Laagplateau. Geografisch wordt het gebied ingedeeld bij de Zuiderkempen. Het terrein is te situeren binnen een golvend landschap waarvan het reliëf wordt bepaald door de Formatie van Diest en het rivierstelsel. Het reliëf wordt gekenmerkt door het voorkomen van uitgesproken noordoost-zuidwest gerichte heuvels (Diestiaanheuvels). De toppen hiervan worden gevormd door weerstand biedende ijzerzandsteen. Tussen de heuvels lopen de rivieren in een moerassige vlakte. Het digitaal hoogtemodel toont aan dat het projectgebied zich op een overgangszone van een lager naar een hoger gelegen gebied bevindt. Het terrein ligt op een lichte helling, vlakbij de beekvallei van de Schansbeek. Op ca. 100 m ten noorden van het projectgebied stroomt de Schansbeek, ca. 1000 m ten noorden stroomt de Winterbeek en ca. 1200m ten zuiden van het plangebied de Helderbeek. De Schansbeek en de Winterbeek zijn aftakkingen van de Zwarte Beek. Hydrografisch gezien behoort het projectgebied tot het Demerbekken en het stroomgebied van de Schelde (fig. 2.8) . Volgens het digitaal hoogtemodel zou het projectgebied op een hoogte tussen 41,5 en 43,5 m +TAW liggen (fig. 2.9).

De geologische opbouw van het projectgebied bestaat uit sedimenten van de formatie van Diest (Di) (fig. 2.10) gekarakteriseerd door de volgende kenmerken: groen tot bruin zand, heterogene samenstelling, bevat meerdere grindlagen, (ijzer)zandsteen banken, kleirijke horizonten, schuine gelaagdheid, rijk aan glauconiet, micarrijke horizont. Deze tertiaire sedimenten zijn afgedekt met eolische zandige tot siltige afzettingen uit Weichseliaan (Laat-Pleistoceen), die mogelijk ook nog uit het Vroeg-Holoceen kunnen komen (fig. 2.11). Daarnaast kunnen ook hellingsafzettingen voorkomen die ontstaan zijn tijdens het Quartair. Voor deze zone gaat het om fijne zwaklemige gele dekkzanden die tot de Formatie van Wildert behoren.

Nota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Harpstraat te Beringen

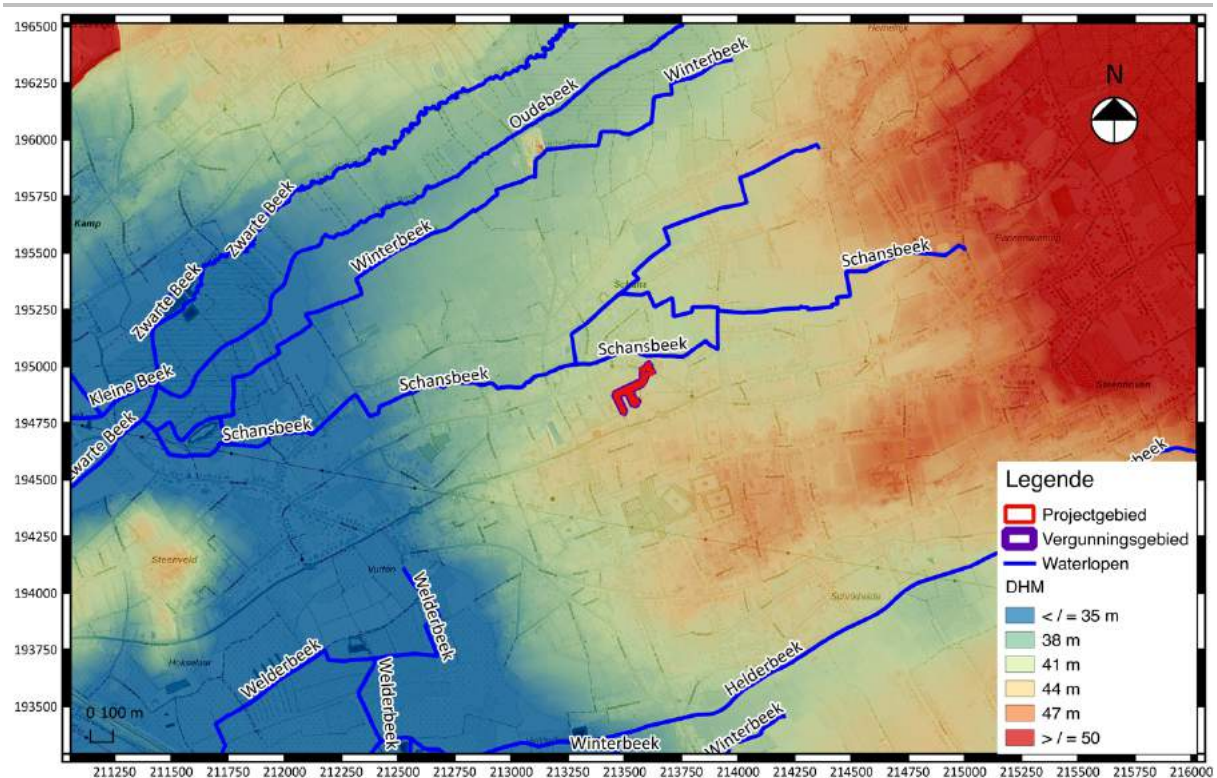


Fig. 2.8: Digitaal hoogtemodel (DHM) met aanduiding van het projectgebied (schaal 1/10.000) (© AGIV).

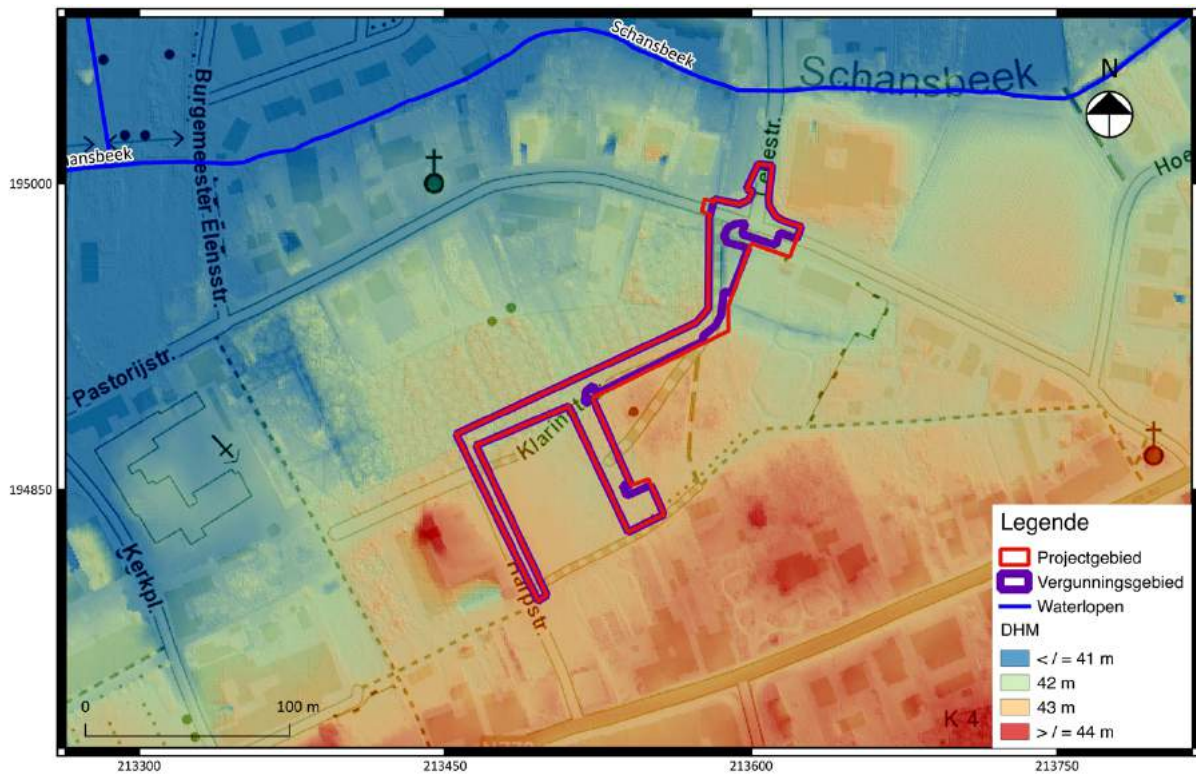


Fig. 2.9: Digitaal hoogtemodel (DHM) met aanduiding van het projectgebied (schaal 1/3.000) (© AGIV).

Nota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Harpstraat te Beringen

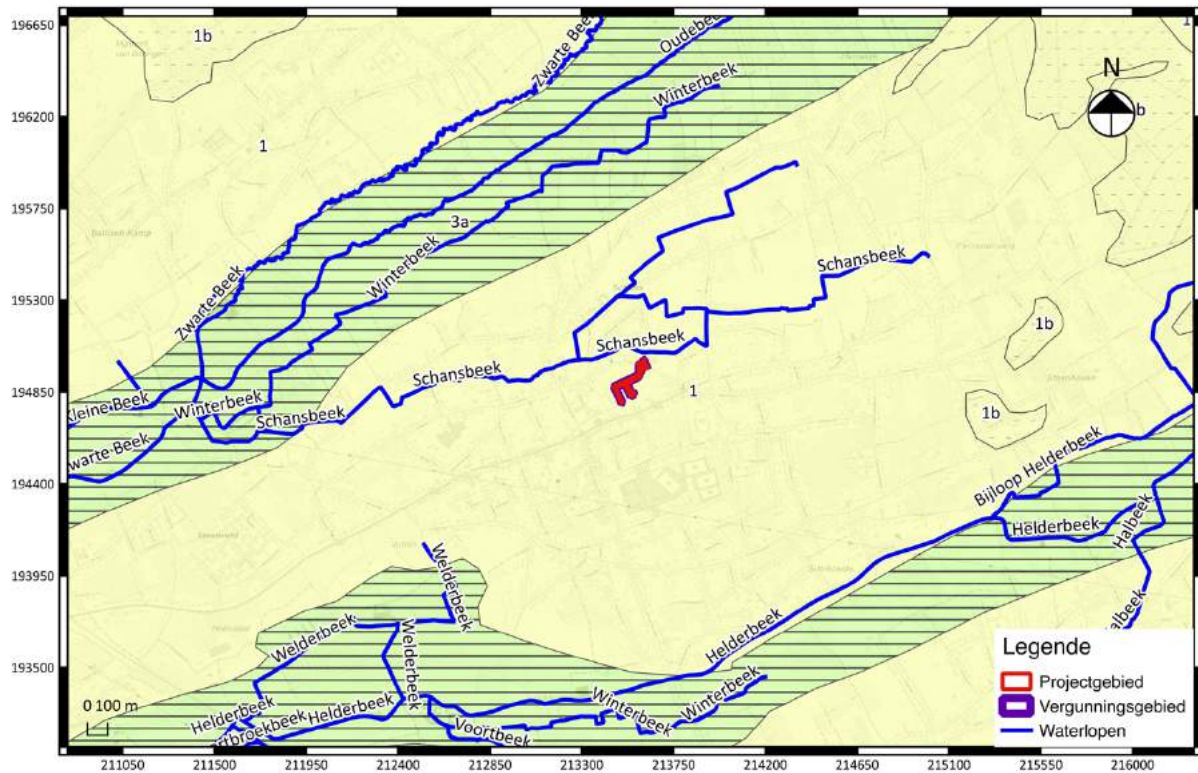


Fig. 2.10: Quartair geologische kaart met aanduiding van het projectgebied (Bron: DOV Vlaanderen).

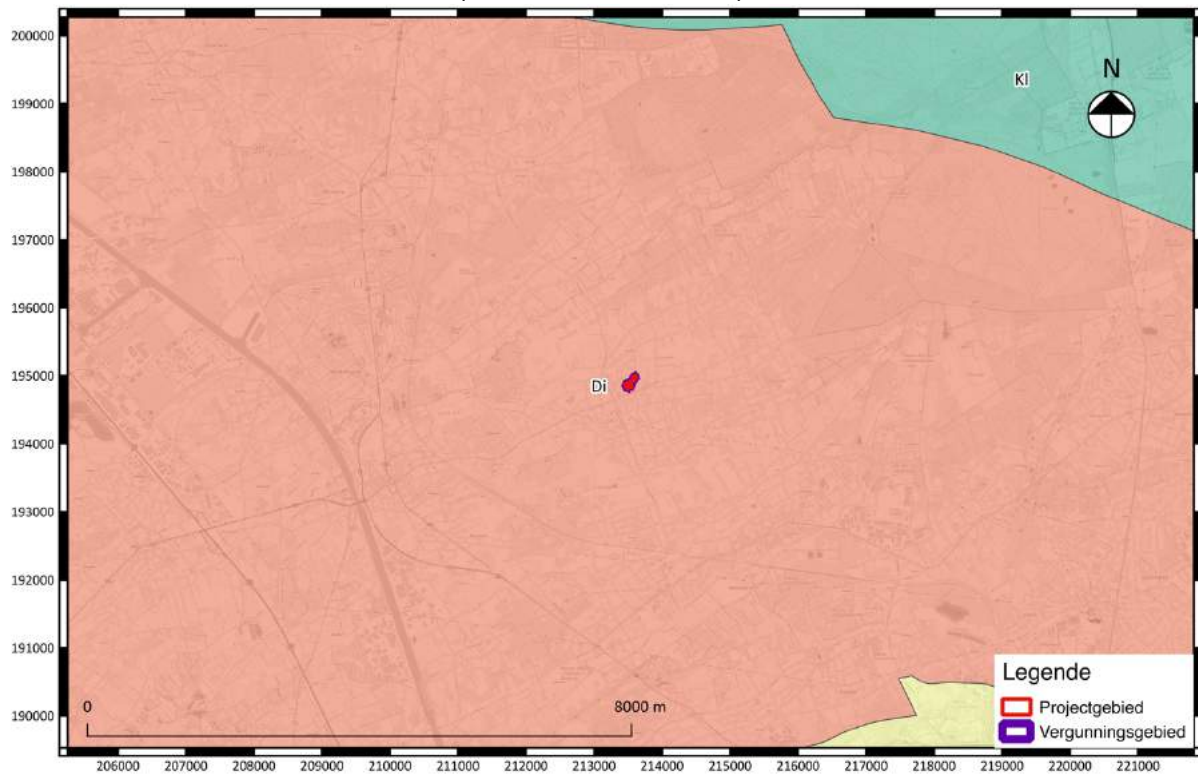


Fig. 2.11: Tertiair geologische kaart met aanduiding van het projectgebied (Bron: DOV Vlaanderen).

Volgens de bodemkaart (fig. 2.12) worden twee bodemseries gekarteerd ter hoogte van de onderzoekslocatie. In het noorden komt een Zdm(b)-bodemserie voor en in het zuiden Zcm(b)-bodemserie.

Een Zcm(b)-bodem bestaat uit matig droge zandgronden met een dikke antropogene humus A-horizont met een bruinachtige kleur. Het zijn pluggenbodems waarbij de humushorizont dieper is dan 60 cm. De bouwvoor heeft een zeer donkergrijze kleur, dieper wordt de A-horizont bruiner. De roestverschijnselen beginnen tussen 60 en 90 cm. Vanaf 70- 80 cm wordt bleekgrijs zand aangetroffen. Onder de dik humeuze A-horizont bevinden zich vaak de overblijfselen van een podzol B of een verbrokkelde textuur B-horizont.

Een Zdm(b)-bodem bestaat uit matig natte zandgrond met een dikke antropogene humus A-horizont met een bruinachtige kleur. De humeuze bovengrond heeft een donkergrijze kleur in de bouwvoor en wordt lichter en bruiner tot 60 cm. Roestverschijnselen komen voor vanaf ca. 50 cm diepte. Onder het plaggendek wordt vaak een podzol aangetroffen.

Ten behoeve van het bureauonderzoek werden enkele controleboringen geplaatst op het terrein. Hieruit kwam naar voren dat onder de verharding en ophogingslagen nog een restant van een pluggenbodem aanwezig is, maar geen restanten van een podzolprofiel.

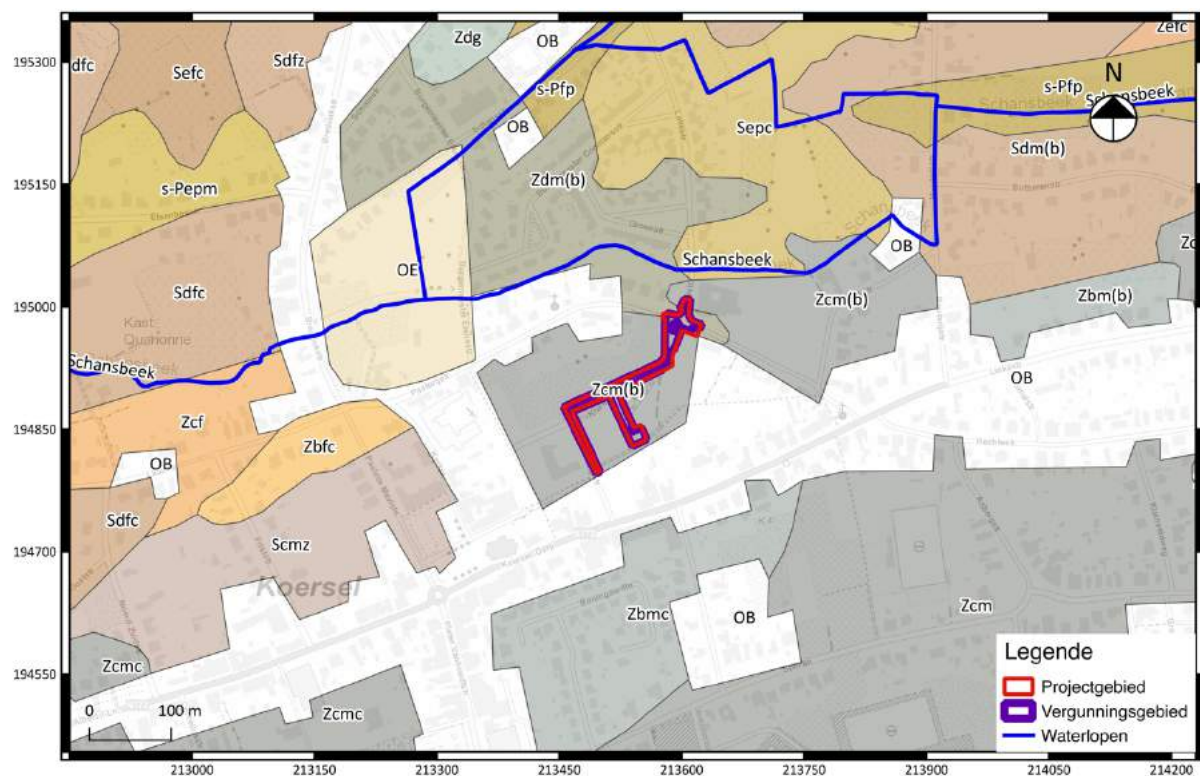


Fig. 2.12: Bodemkaart met aanduiding van het projectgebied (Bron: DOV Vlaanderen).

2.2.2 Beschrijving van het referentie-bodemprofiel⁶

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werd 1 bodemprofiel geregistreerd dat een representatief beeld verschaft met betrekking tot de lithostratigrafische en bodemkundige opbouw van het terrein (fig. 2.13 en 2.14). De opbouw van het terrein bleek overal hetzelfde te zijn.

Bij het registreren van het bodemprofiel is vastgesteld dat er een dikke antropogene humus A-horizont aanwezig is op het terrein, hetgeen overeen komt met de gekarteerde gronden op de bodemkaart (Zcm(b)-gronden) (fig. 2.14). Het betreft een dikke antropogene humus A-horizont die in dikte varieert van 75 tot 90 cm. Onder deze dikke ploeglaag bevindt zich de C-horizont. Net zoals bij de hierboven vermelde controleboringen zijn er geen restanten van een podzolprofiel aangetroffen. Hieronder wordt profiel 1 verder toegelicht.

Bodemprofiel 1, gelegen in proefsleuf 1 (fig. 2.15), vertoont bovenaan een homogene donkerbruine, sterk gebioturbeerde zandige Ap1-horizont. Het sediment in deze horizont is zeer zacht en los. Deze eerste ploeglaag reikt tot een diepte van ca. 50 cm onder het maaiveld en heeft een geleidelijke golvende ondergrens. Hieronder is een donkerbruingrijze Ap2-horizont gesitueerd, waarin eveneens lichtgrijze en gele vlekken aanwezig zijn. Deze horizont is eveneens opgebouwd uit zeer zacht en los zandig sediment. De ondergrens van deze laag situeert zich op een diepte van 75 tot 90 cm onder het maaiveld en heeft een duidelijke en golvende ondergrens. Onder deze horizont komt de moederbodem (C-horizont) voor, deze betreft een homogeen gele horizont met grijze vlekken. Deze horizont is ook opgebouwd uit zandig materiaal.

Het archeologisch relevante niveau bevindt zich bij dit profiel op een diepte van ca. 85 cm beneden het maaiveld.

⁶ Zie bijlage voor de profieleninventaris en beschrijving van het profiel.



Fig. 2.13: Syntheseplan met situering van de geregistreerde bodemprofielen op het DHM (bron: AGIV).

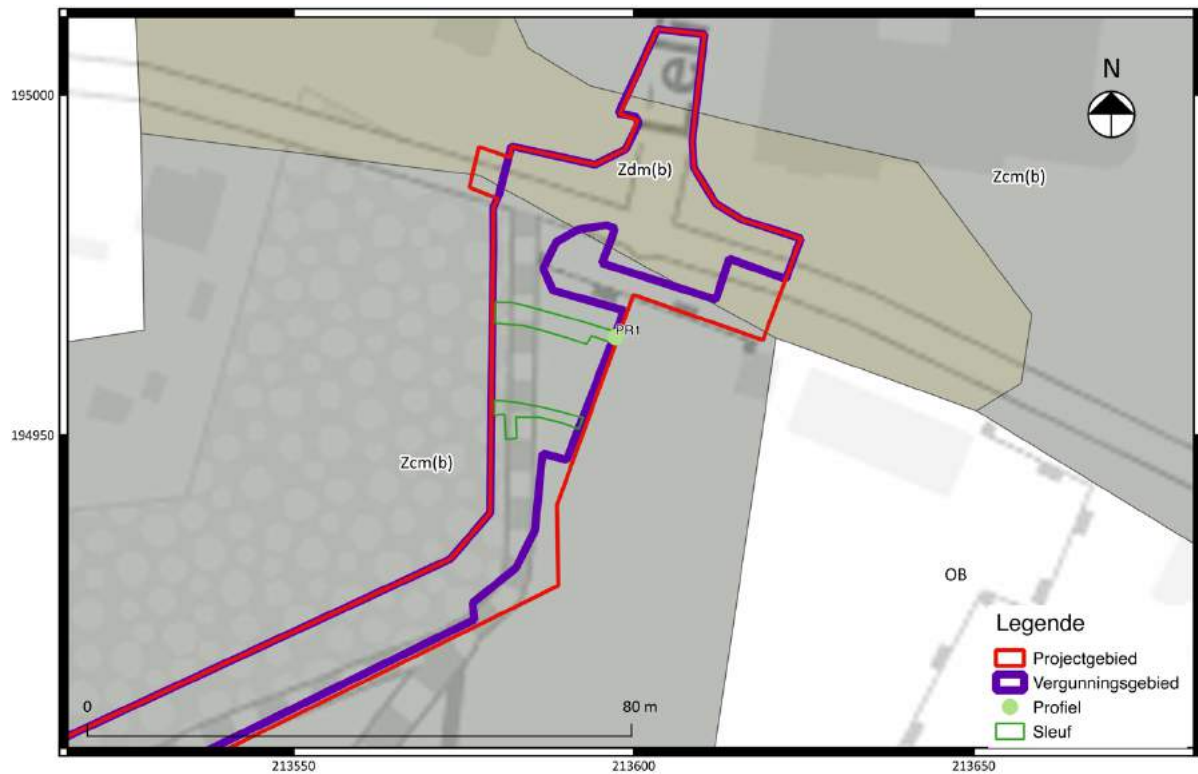


Fig. 2.14: Syntheseplan met situering van de geregistreerde bodemprofielen op de bodemkaart (bron: DOV Vlaanderen).



Fig. 2.15: Referentiebodemprofiel (PR1).

2.2.3 Beschrijving van de bodemsporen

Tijdens het uitvoeren van het proefsleuvenonderzoek werden er drie bodemsporen aangetroffen (fig. 2.16 en fig. 2.17). Deze kwamen alle drie voor in proefsleuf 1. Op het eerste vlak van proefsleuf 1 werden twee sporen aangetroffen, een kuil (S1) en een gracht (S2). In proefsleuf 2 werd de voortzetting van de gracht (S2) waargenomen. Tijdens het couperen van de gracht (S2) in proefsleuf 1 bleek hieronder nog een derde spoor aanwezig te zijn, een kuil (S3).

Gracht van de pastorie

Tijdens het proefsleuvenonderzoek is het westelijke gedeelte van de gracht van de oude pastorie aangetroffen. De sleuven zijn extra breed aangelegd zodanig dat de gracht in zijn volledige breedte en diepte onderzocht kon worden. Tevens zijn de vullingslagen van de gracht bemonsterd voor natuurwetenschappelijk onderzoek.

De aangetroffen gracht (S2) bestond uit zeer zacht en los zand met een variabele aflijning. Deze gracht had een breedte van ca. 600 cm en een diepte van 110 cm. De lengte kon niet achterhaald worden maar had duidelijk een noord-zuid oriëntatie. Deze gracht werd eveneens ook waargenomen in proefsleuf 2 en in het aangelegde kijkvenster. De vulling van deze gracht bestond uit verschillende heterogene lagen. Laag 1 had een zeer heterogene vulling en bevatte zeer veel bouwpuin (baksteen, dakpan en mortel). Deze laag reikte tot op een diepte van ca. 115 cm onder het maaiveld. Laag 1 geeft blijk van het herhaaldelijk ruimen van de gracht in de 20^e eeuw. Laag 4 bestond uit een donkerbruin zandig sediment. Laag 5 had een donkerbruine kleur gelaagd met geelgrijs zand. Deze laag reikte tot ca. 155 cm onder het maaiveld. Laag 2 bestond uit donker grijsbruin zandig sediment waarin het recent bouwpuin afwezig was. Deze laag reikte tot ca. 155 cm onder het maaiveld. Laag 3 had een vulling met laagjes lichtgrijs en bruin sediment en bereikte een diepte van ca. 160 cm onder het maaiveld. Laag 2 en laag 3 betreffen duidelijk de oudste lagen van de gracht (fig. 2.18, 2.19 en 2.20a).

De historische kaarten tonen aan dat de pastorie en de gracht bij de opmaak van de kaart van Averbode in het derde kwart van de 17^e eeuw reeds aanwezig waren (fig. 2.21). De ligging van de aangetroffen gracht komt voornamelijk mooi overeen met de geïllustreerde gracht op de Ferrariskaart en de Buurtwegenkaart (fig. 2.22 en 2.23). Bovendien is er nog een greppel aanwezig op het terrein die de binnenzijde van de omgrachting volgt (fig. 2.19 en 2.20b).

Kuilen

Tijdens het couperen van de gracht (S2) in proefsleuf 1 bleek dat hieronder nog een kuil (S3) aanwezig was. Deze kuil had een vierkantige vorm in het grondplan en was schaalvormig in het profiel. Deze kuil had een lengte van 107 cm, een breedte van 100 cm en een diepte van 28 cm. Vermoedelijk betreft deze kuil een lokaal dieper uitgegraven deel van de bovenliggende gracht (S2) (fig. 2.24 en fig. 2.25). De vulling van de kuil komt overeen met laag 5 van de gracht: donkerbruin zand gelaagd met geelgrijs zand.

De kuil (S1) aangetroffen aan de oostzijde van proefsleuf 1 had een rechthoekige vorm in het vlak met afgeronde hoeken en een redelijk scherpe aflijning. De kuil had een zeer zachte losse donker bruingrijze zandige vulling. Het spoor was ongeveer 160 cm breed, minstens 190 cm lang en reikte tot 40 cm onder het aanlegvlak. De coupe op dit spoor toonde aan dat de vorm in het profiel komvormig is en dat het spoor is opgebouwd uit twee lagen. Laag 1 had een donkere bruingrijze kleur en een maximale diepte van ca. 25 cm onder het aanlegvlak. De onderste laag bleek sterk ingespoeld te zijn (fig. 2.26 en fig. 2.27).

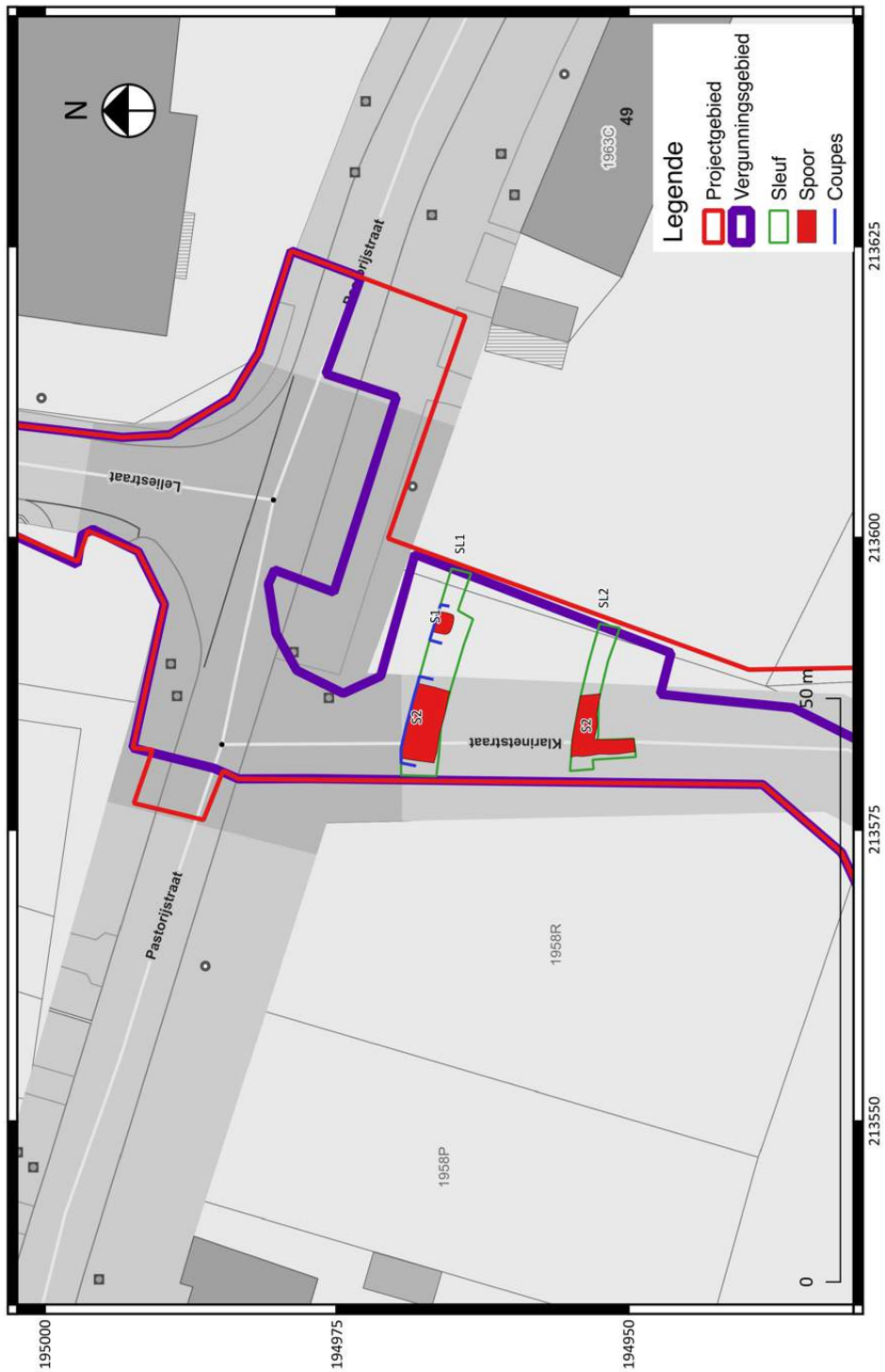


Fig. 2.16: Allesporenplan van vlak 1.⁷

⁷ Om de leesbaarheid te bevorderen wordt het allesporenplan ook in A0-formaat meegeleverd in bijlage. Op deze AO staan ook de spoornummers, vlakhoogtes, bodemprofielen, sporen van vlak 1 en vlak 2, coupehaken en hoogtes van het maaiveld.

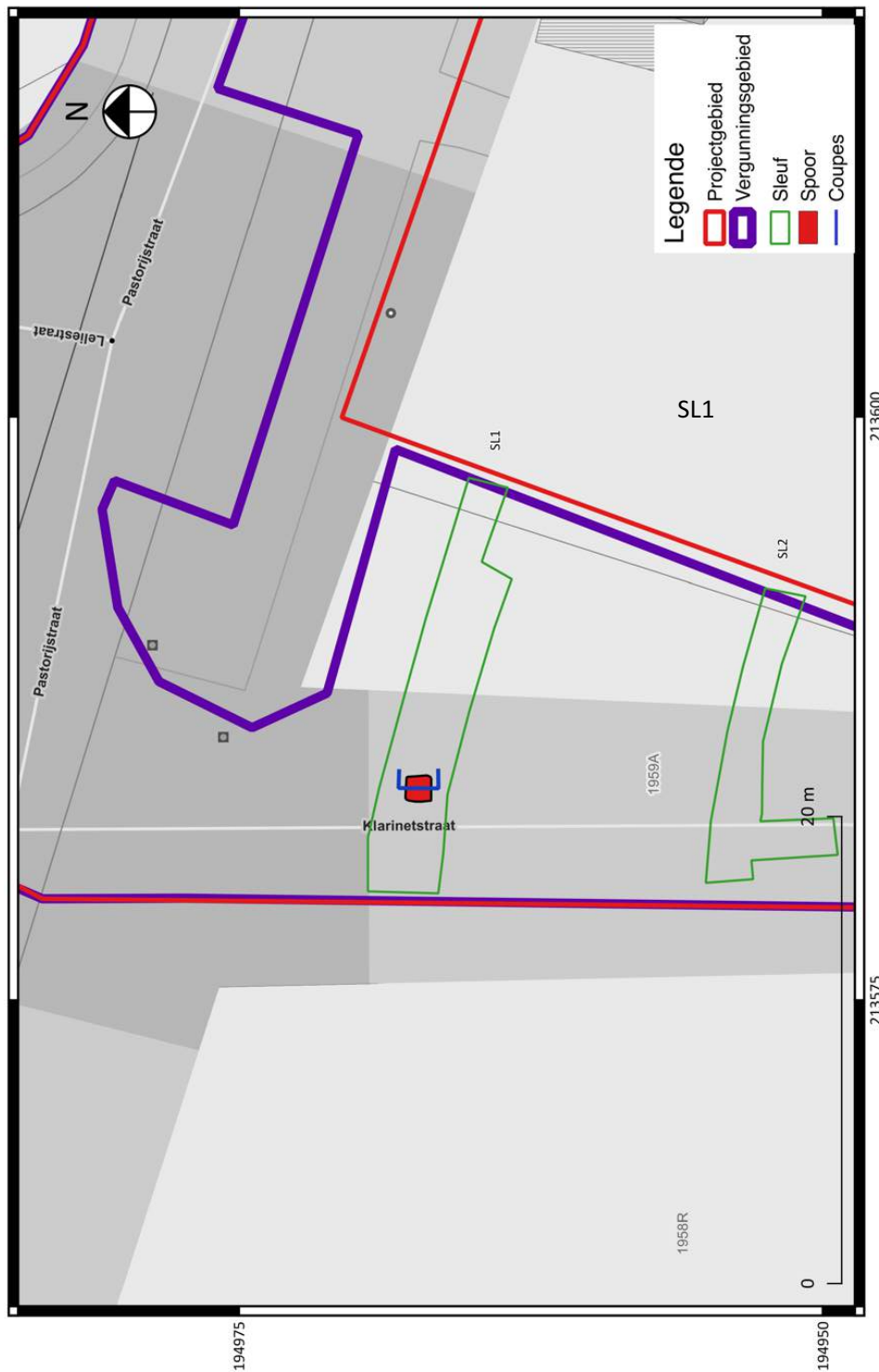


Fig. 2.17: Allesporenplan van vlak 2.⁸

⁸ Om de leesbaarheid te bevorderen wordt het allesporenplan ook in A0-formaat meegeleverd in bijlage. Op deze AO staan ook de spoornummers, vlakhoogtes, coupehaken en hoogtes van het maaiveld.



Fig. 2.18: Coupefoto van de gracht van de pastorie (S2) in proefsleuf 1.



Fig. 2.20a: Vlakfoto van de gracht (S2) in proefsleuf 2. In het kijkvenster is te zien dat de gracht nog verder doorloopt in zuidelijke richting.



Fig. 2.20b: Vlakfoto van de gracht (S2) in proefsleuf 1. Op de foto is de nog bestaande greppel te zien die de binnenzijde van de gracht volgt.

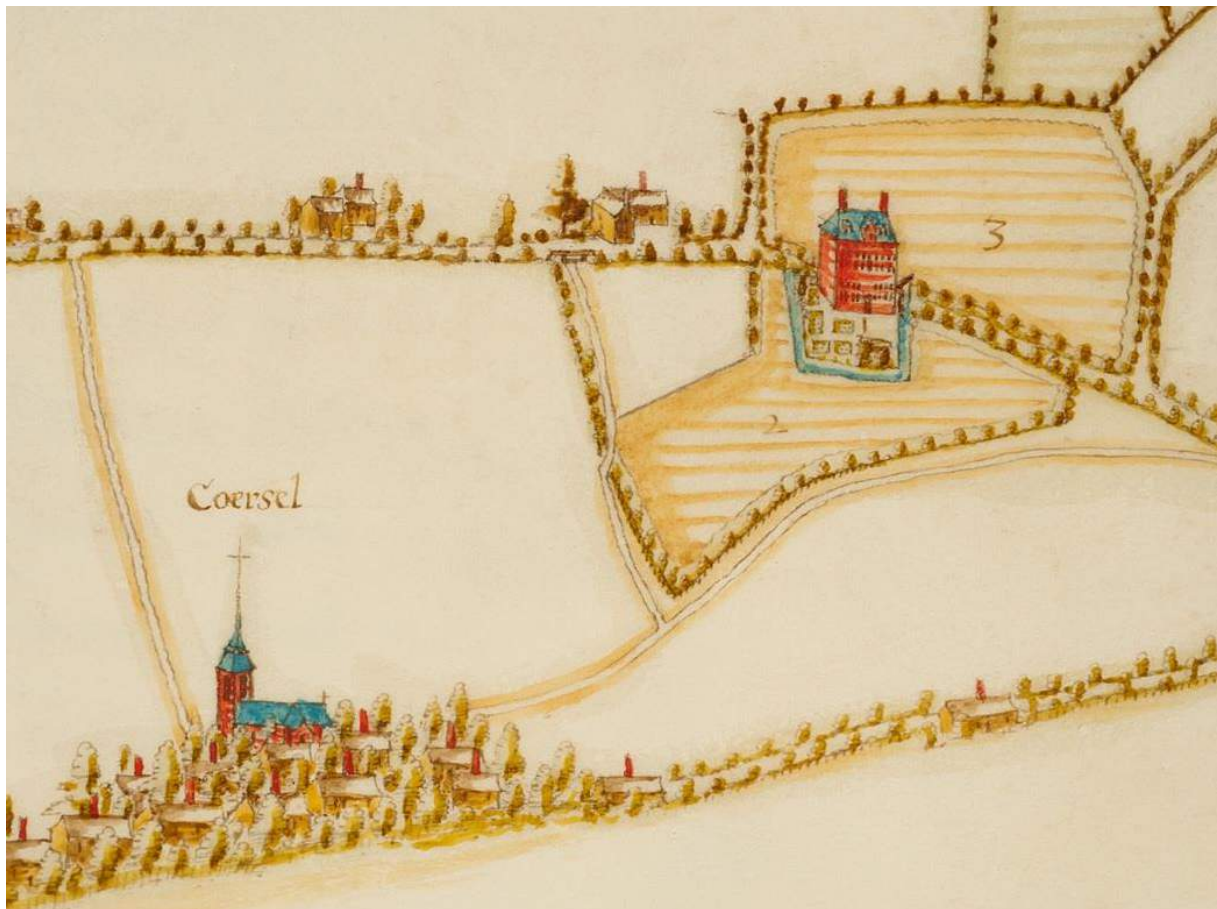


Fig.2.21: Detail uit de kaart van Averbode (1650-1680) met in het noordoosten de pastorie van Koersel en de omringende gracht.

Nota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Harpstraat te Beringen



Fig. 2.22: Detail uit de Ferrariskaart (1771-1778) met situering van de aangetroffen gracht.

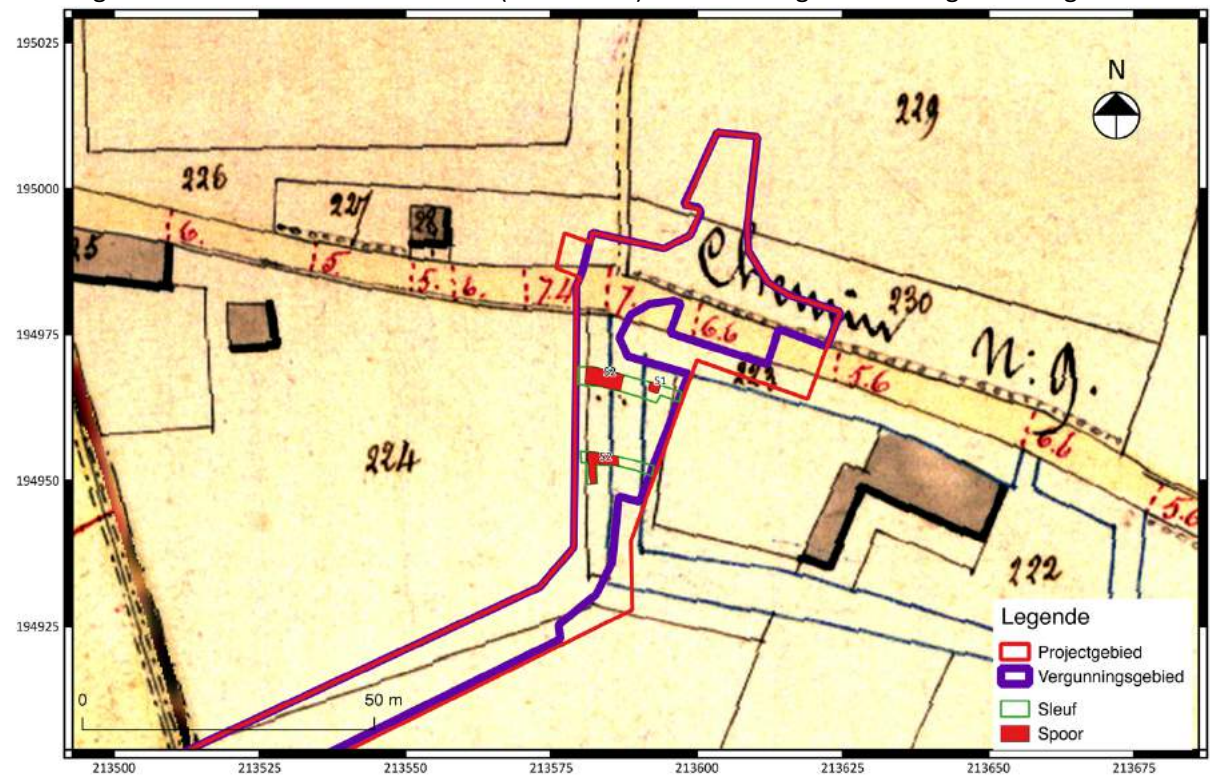


Fig. 2.23: Detail uit de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840) met situering van de aangetroffen gracht.



Fig. 2.24: Vlakfoto van bodemspoor 3 (kuil) in proefsleuf 1, vlak 2.



Fig. 2.25: Coupefoto van bodemspoor 3 (kuil).



Fig. 2.26: Vlakfoto van bodemspoor 1 (kuil) in proefsleuf 1, vlak 1.



Fig. 2.27 : Coupefoto van bodemspoor 1 (kuil).

2.2.4 Beschrijving van de vondsten

Er werden tijdens het proefsleuvenonderzoek een achttal vondsten aangetroffen in de sporen. De aangetroffen vondsten kunnen gedateerd worden in de nieuwe tijd en de nieuwste tijd.

Spoor 1

In de oostelijk gelegen kuil (S1) werd een kleine scherf industrieel wit aardewerk aangetroffen (fig. 2.28). Deze scherf maakte deel uit van een bord en kan gedateerd worden in de 19^e/20^e eeuw.

Spoor 2

Als aanlegvondsten uit de gracht (S2, laag 1) werden verschillende gekleurde glasfragmenten bovengehaald, waarbij één fragment duidelijk een flessenhals betreft en een ander een wandfragment van een fles (fig. 2.29). In laag 2 van de gracht werd een bodemfragment van een wielgedraaid (zalf)potje aangetroffen. Het betreft een bleekrozig baksel met een geelgroene glazuurlaag aan de binnenzijde (fig. 2.30). Dit potje kan gedateerd worden in de 17^e/18^e eeuw. In laag 4 van de gracht werd ook een metaalslak aangetroffen (fig. 2.31).

Spoor 3

In de kuil (S3) die werd aangetroffen onder de gracht werden eveneens nog twee glasfragmenten aangetroffen. Eén van deze fragmenten betreft helder glas, het is onduidelijk tot welk voorwerp dit fragment behoorde. Het andere glasfragment betreft gekleurd glas met een instulping. Dit glasfragment is afkomstig van een flessenbodem, ook wel de ziel van een fles genaamd (fig. 2.32).

In deze kuil werd er eveneens een gecorrodeerd ijzeren voorwerp aangetroffen, vermoedelijk een fragment van een metalen veer (fig. 2.33).



Fig. 2.28: Scherf industrieel wit aardewerk afkomstig uit de vulling van kuil (S1).



Fig. 2.29: Groen gekleurde flessenhals uit de vulling van de gracht (S2).



Fig. 2.30: Bodemfragment van een potje met geglazuurde binnenzijde (S2).



2019K124
S2 L4

Fig. 2.31: Metaalslak afkomstig uit laag 4 van de grachtvulling (S2).



2019K124
S3

Fig. 2.32: Bodemfragment van een fles (ziel) uit kuil (S3).



Fig. 2.33: Fragment van een ijzeren veer uit kuil (S3).

2.2.5 Natuurwetenschappelijke staalnames

Uit de onderste vullingslagen van de gracht zijn staalnames genomen in functie van natuurwetenschappelijk onderzoek. De genomen staalnames betreffen een pollenstaal van laag 2 en laag 3 en een bulkstaal van laag 2, laag 3 en laag 5.

Aangezien het zandige sediment dermate droog was, was het onmogelijk om een bruikbaar staal te nemen met behulp van een pollenbak. Na herhaaldelijk te proberen bleek telkens dat het sediment van laag 2 en 3 te poederig was en daardoor vermengd raakte. Hierom werd besloten om met afzonderlijke bakjes de staalname te doen om zodoende geen vermenging van de desbetreffende lagen te riskeren (fig. 2.34).

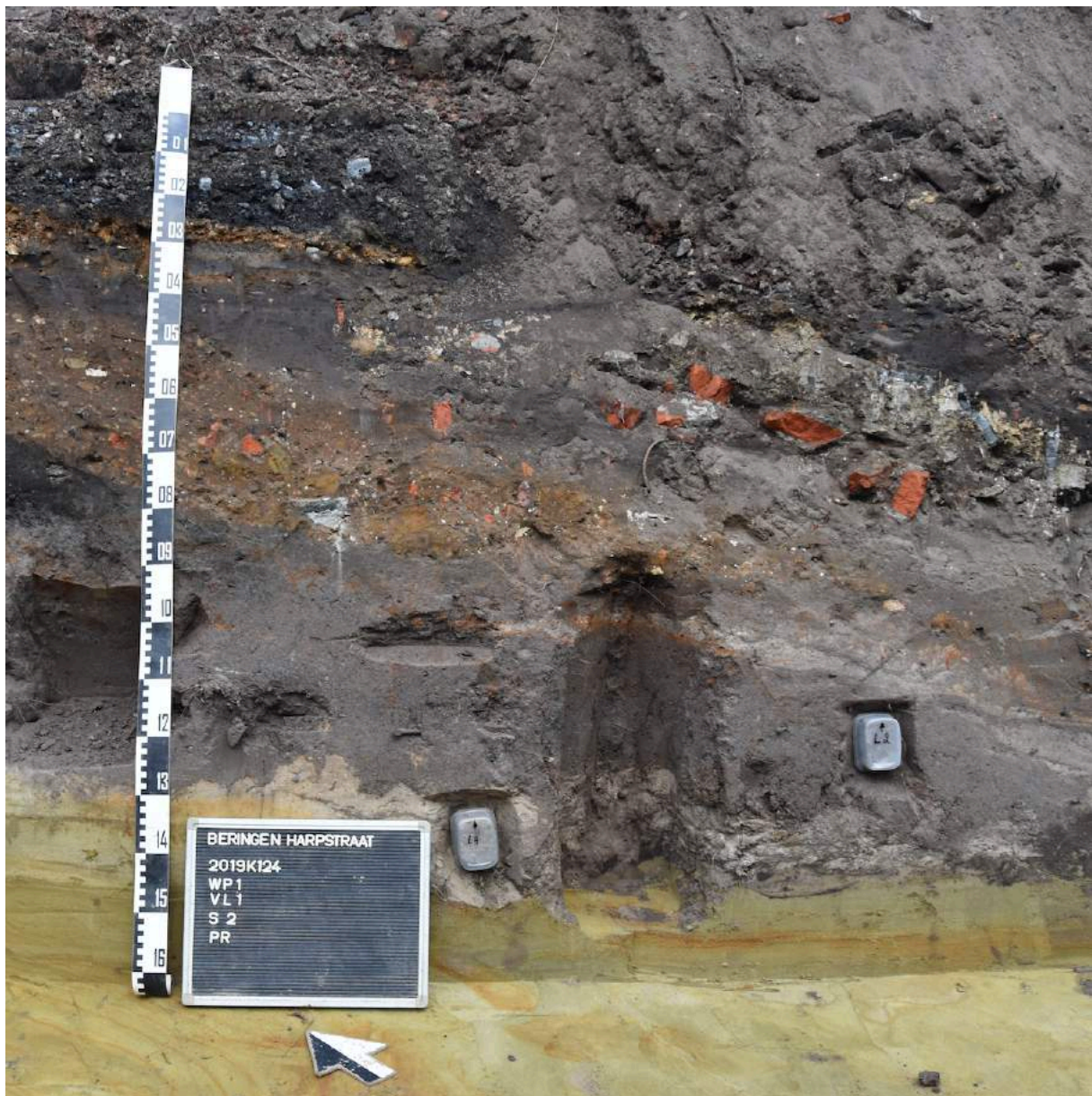


Fig. 2.34: Zicht op de plaatsing van de pollenstalen in laag 2 en 3 van de gracht (spoor 2).

2.2.6 Datering en interpretatie van het onderzochte gebied

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werd vastgesteld dat de bodemopbouw over het merendeel van het terrein nog intact is. Het terrein is afgedekt door een dikke Ap-horizont, dewelke de bodembewaring heeft bevorderd. Er werden drie goed bewaarde bodemsporen waargenomen daterend uit de nieuwe tijd. De verwachte gracht van de oude pastorie-site, zoals zichtbaar op historische kaarten, werd daadwerkelijk aangetroffen. Na grondige inspectie bleek deze in de bovenste lagen vooral recent bouwpuin te bevatten. Dit getuigt van het feit dat de gracht in de 20^e eeuw herhaaldelijk is geruimd. De onderste lagen lijken onaangeroerd te zijn en bevatten vondsten die gedateerd kunnen worden in de 17^e/18^e eeuw. Deze datering sluit aan bij de historische gegevens die beschikbaar zijn over de gracht. Op basis van de kaart van Averbode kan gesteld worden dat de pastorie met omgrachting minstens uit het derde kwart van de 17^e eeuw dateert. Vermoedelijk is de pastorie-site nog iets ouder. De parochie Koersel werd sinds de 13^e eeuw bediend door de Norbertijnen van Averbode.⁹ Een precieze datering van de onderste lagen van de gracht kan misschien informatie opleveren over de eerste ingebruikname van de gracht. Hiervoor dient verder natuurwetenschappelijk onderzoek te gebeuren. Momenteel wordt er tevens een bouwhistorisch onderzoek van de pastorie met tuin en kerkwegel uitgevoerd door bouwhistoricus en architecte Liz Dewitte.¹⁰ Het archeologisch onderzoek en het bouwhistorisch onderzoek kunnen mekaar wellicht nog aanvullen. Ook de geregistreerde ligging van het westelijke deel van de gracht komt mooi overeen met de geïllustreerde gracht op de Ferrariskaart en de Buurtwegenkaart. Verder werd binnen de gracht, in de tuin van de pastorie, een kuil aangetroffen. Deze kuil bleek aan de hand van de vondsten gedateerd kunnen worden in de 19^e/20^e eeuw. Andere sporen, die nog zouden verwacht kunnen worden op een achtererf/tuin van activiteiten (men kan hierbij denken aan de aanleg van bedden voor een moestuin of dergelijke) ontbreken. Mogelijk hebben deze activiteiten zich louter afgespeeld in de bovenste lagen van de bodemopbouw (Ap-horizont).

2.2.7 Impactbepaling van de geplande werken op het bodemarchief

De geplande werken zullen ingrijpen op een reeds goed gedocumenteerd bodemarchief. De omvang van de gracht in breedte en diepte is bepaald kunnen worden. Het verloop van de gracht komt mooi overeen met de historische kaarten. Er zijn reeds de nodige natuurwetenschappelijke staalnames uitgevoerd. Het archeologisch onderzoek kan daarom als volledig beschouwd worden. Bijgevolg zou een vervolgonderzoek in de vorm van een opgraving geen toegevoegde waarde meer verschaffen aan het vergroten van de archeologische kenniswinst met betrekking tot dat gedeelte van de pastorie-site. Het vondstmateriaal uit de pastorie-gracht heeft een zeker kennispotentieel, maar het is niet noodzakelijk om natuurwetenschappelijk onderzoek te adviseren.

⁹ <https://id.erfgoed.net/themas/13851>

¹⁰ www.dewittearchitecte.nl

2.2.8 Beantwoording onderzoeksvragen

- Kan de exacte ligging van de voormalige gracht worden bepaald?

Tijdens het proefsleuvenonderzoek is de verwachte gracht van de oude pastorie-site, zoals zichtbaar op historische kaarten, daadwerkelijk aangetroffen. Het gaat om het westelijke gedeelte van de gracht. De sleuven zijn extra breed aangelegd zodanig dat de gracht in zijn volledige breedte en diepte onderzocht kon worden. Bij het georefereren van de allesporenkaart is te zien dat de ligging van de aangetroffen gracht mooi overeen komt met de geïllustreerde gracht op de Ferrariskaart en de Buurtwegenkaart. Bovendien is er nog een greppel aanwezig op het terrein die de binnenzijde van de omgrachting volgt. Het ruimtelijke verloop van de gracht kan bijgevolg afgeleid worden van bovenvermelde elementen.

- Zijn er archeologisch waardevolle opvulpakketten aanwezig die informatie bevatten over de genese van de gracht, en ruimer, over de genese van de pastorie-site?

Tijdens het onderzoek bleek dat de bovenste lagen van de gracht vooral recent bouwpuin bevatten. Dit getuigt van het feit dat de gracht in de 20^e eeuw herhaaldelijk is geruimd. De onderste lagen lijken onaangeroerd te zijn en bevatten vondsten die gedateerd kunnen worden in de 17^e/18^e eeuw. Deze datering sluit aan bij de historische gegevens die beschikbaar zijn over de gracht. Op basis van de kaart van Averbode kan gesteld worden dat de pastorie met omgrachting minstens uit het derde kwart van de 17^e eeuw dateert. Vermoedelijk is de pastorie-site nog iets ouder.

De onderste vullingslagen van de gracht zijn bemonsterd voor natuurwetenschappelijk onderzoek. Een precieze datering van de onderste lagen van de gracht kan misschien informatie opleveren over de eerste ingebruikname van de gracht. Hiervoor dient verder natuurwetenschappelijk onderzoek te gebeuren. Momenteel wordt er tevens een bouwhistorisch onderzoek van de pastorie met tuin en kerkwegel uitgevoerd door bouwhistoricus en architecte Liz Dewitte.¹¹ Het archeologisch onderzoek en het bouwhistorisch onderzoek kunnen mekaar wellicht nog aanvullen.

- Welke materiële vondsten zijn er aanwezig, en welke informatie kunnen deze bieden?

In de bovenste lagen van de gracht is vooral recent bouwpuin (baksteen, dakpan en mortel) aangetroffen. Dit getuigt van het feit dat de gracht in de 20^e eeuw herhaaldelijk is geruimd.

De onderste lagen lijken onaangeroerd te zijn en bevatten vondsten die gedateerd kunnen worden in de 17^e/18^e eeuw. Hierbij gaat het onder meer om een bodemfragment van een (zalf)potje van roodbakkerd aardewerk dat aan de binnenzijde voorzien is van een geelgroene glazuurlaag. Deze datering sluit aan bij de historische gegevens die beschikbaar zijn over de gracht.

- Zijn er andere archeologische sporen aanwezig? Wat is hun archeologische waarde?

Binnen de gracht, in de tuin van de pastorie, werd een kuil aangetroffen. Deze kuil bleek aan de hand van de vondsten te dateren uit de 19^e/20^e eeuw. Andere sporen van activiteiten op het achtererf/tuin, (zoals de aanleg van bedden voor een moestuin) ontbreken. Mogelijk hebben deze activiteiten zich louter afgespeeld in de bovenste lagen van de bodemopbouw (Ap-horizont).

¹¹ www.dewittearchitecte.nl

- Dient er een archeologisch onderzoek te gebeuren, en in welke zone is dit het geval?

Tijdens het onderzoek is alle archeologische informatie verkregen over de omvang van de gracht in breedte en diepte. Het ruimtelijke verloop van de gracht komt mooi overeen met de historische kaarten en kan op basis daarvan verder bepaald worden. Bij het onderzoek zijn ook reeds de nodige natuurwetenschappelijke staalnames genomen. Het archeologisch onderzoek kan daarom als volledig beschouwd worden. Bijgevolg zou een vervolgonderzoek in de vorm van een opgraving geen toegevoegde waarde meer verschaffen aan het vergroten van de archeologische kenniswinst met betrekking tot dit gedeelte van de pastorie-site.

Hoewel het niet noodzakelijk is om natuurwetenschappelijk onderzoek uit te voeren, dienen de vondsten en staalnames uit de pastorie-gracht wel bewaard te blijven.

2.2.9 Conclusie en afweging vervolgonderzoek

Een vervolgonderzoek voor het terrein is niet nodig aangezien met grote zekerheid is aangetoond dat het westelijk gedeelte van de gracht en de rest van de onderzoekslocatie ruim voldoende onderzocht is. Bijgevolg hebben de geplande ruimtelijke ontwikkelingen slechts een beperkte impact op een reeds goed gedocumenteerd bodemarchief.

Het vondstmateriaal uit de pastorie-gracht heeft een zeker kennispotentieel, maar het is niet noodzakelijk om natuurwetenschappelijk onderzoek te adviseren.

Bibliografie

Literatuur:

HANECA K., S. DEBRUYNE, S. VANHOUTTE & A. ERVYNCK, 2016, *Archeologisch vooronderzoek met proefsleuven. Op zoek naar een optimale strategie*, Onderzoeksrapport agentschap Onroerend Erfgoed 48, Brussel.

PINCÉ P., J. CLAESEN, B. VAN GENECHTEN, E. AUDENAERT, E. KEERSMAEKERS, A. DOUCET EN K. BOUCKAERT 2019: AMWD Fase2: wegenis en riolering – Harpstraat – Beringen. Archeologienota Archeologisch Vooronderzoek. Verslag van de Resultaten. Bureauonderzoek – 2019C365, Eke.

PINCÉ P., J. CLAESEN, B. VAN GENECHTEN, E. AUDENAERT, E. KEERSMAEKERS, A. DOUCET EN K. BOUCKAERT 2019: AMWD Fase2: wegenis en riolering – Harpstraat – Beringen. Archeologienota Archeologisch Vooronderzoek. Programma van Maatregelen. Bureauonderzoek – 2019C365, Eke.

Websites geraadpleegd december 2019:

www.cartesius.be

www.agiv.be

www.dov.vlaanderen.be

www.geopunt.be

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/>

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/thesaurus>

<https://loket.onroenderfgoed.be>

<https://onderzoeksbalans.onroenderfgoed.be/onderzoeksbalans/archeologie>

<https://loket.onroenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/10763>

<https://id.erfgoed.net/themas/13851>

Bijlagen

Bijlage 1 Plannenlijst

Bureauonderzoek (ID 10763)	
Plannummer	1.1
Type plan	Luchtopname
Onderwerp plan	Locatie en gesteldheid projectgebied
Aanmaakschaal	1/1500
Aanmaakwijze	Digitaal, gegeorefereerd (L. Dings)
Datum	2019
Plannummer	1.2
Topografische kaart	Topografische kaart
Locatie projectgebied	Locatie projectgebied
1/10000	1/3.000
Digitaal, gegeorefereerd (W. Decramer)	Digitaal, gegeorefereerd (L. Dings)
2019	2019
Plannummer	1.3
Type plan	Kadasterplan
Onderwerp plan	Locatie plangebied
Aanmaakschaal	1/1500
Aanmaakwijze	Digitaal, gegeorefereerd (L. Dings)
Datum	2019
Plannummer	1.4
Type plan	Inplantingsplan
Onderwerp plan	Inplantingsplan van geplande ontwikkeling
Aanmaakschaal	1/1500
Aanmaakwijze	Digitaal, @initiatiefnemer
Datum	2019
Plannummer	1.5
Type plan	Inplantingsplan
Onderwerp plan	Inplantingsplan van geplande ontwikkeling
Aanmaakschaal	1/500
Aanmaakwijze	Digitaal, @initiatiefnemer
Datum	2019
Plannummer	1.6
Type plan	Synthesekaart
Onderwerp plan	Selectie verder onderzoek
Aanmaakschaal	1/200
Aanmaakwijze	Digitaal, @RAAP
Datum	2019
Proefsleuvenonderzoek (2019K124)	
Plannummer	2.1
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	Locatie projectgebied
Aanmaakschaal	1/3.000

Aanmaakwijze	Digitaal, gegeorefereerd (L. Dingens)
Datum	2019
Plannummer	2.2
Type plan	Kadasterplan
Onderwerp plan	Locatie plangebied
Aanmaakschaal	1/1500
Aanmaakwijze	Digitaal, gegeorefereerd (L. Dingens)
Datum	2019
Plannummer	2.3
Type plan	Luchtopname
Onderwerp plan	Locatie plangebied
Aanmaakschaal	1/1500
Aanmaakwijze	Digitaal, gegeorefereerd (L. Dingens)
Datum	2019
Plannummer	2.4
Type plan	Synthesekaart
Onderwerp plan	Selectie verder onderzoek
Aanmaakschaal	1/200
Aanmaakwijze	Digitaal, @RAAP
Datum	2019
Plannummer	2.5a
Type plan	Synthesekaart
Onderwerp plan	Proefsleuven geprojecteerd op GRB
Aanmaakschaal	1/600
Aanmaakwijze	Digitaal, @RAAP
Datum	2019
Plannummer	2.5b
Type plan	Synthesekaart
Onderwerp plan	Proefseuven geprojecteerd op Buurtwegenkaart
Aanmaakschaal	1/600
Aanmaakwijze	Digitaal, @RAAP
Datum	2019
Plannummer	2.6
Type plan	Luchtopname
Onderwerp plan	Locatie plangebied
Aanmaakschaal	1/1500
Aanmaakwijze	Digitaal, gegeorefereerd (L. Dingens)
Datum	2019
Plannummer	2.7
Type plan	Luchtopname
Onderwerp plan	Locatie onderzoekslocatie

Aanmaakschaal	1/600
Aanmaakwijze	Digitaal, gegeorefereerd (L. Van den Bruel)
Datum	2019
Plannummer	2.8
Type plan	Digitaal hoogtemodel (DHM II)
Onderwerp plan	Weergave reliëf/hoogte en waterlopen
Aanmaakschaal	1/10.000
Aanmaakwijze	Digitaal, gegeorefereerd (L. Dingens)
Datum	2019
Plannummer	2.9
Type plan	Digitaal hoogtemodel (DHM II)
Onderwerp plan	Weergave reliëf/hoogte en waterlopen
Aanmaakschaal	1/3.000
Aanmaakwijze	Digitaal, gegeorefereerd (L. Dingens)
Datum	2019
Plannummer	2.10
Type plan	Quartair geologische kaart
Onderwerp plan	Weergave geologische opbouw
Aanmaakschaal	1/20.000
Aanmaakwijze	Digitaal, gegeorefereerd (L. Dingens)
Datum	2019
Plannummer	2.11
Type plan	Tertair geologische kaart
Onderwerp plan	Weergave geologische opbouw
Aanmaakschaal	1/60.000
Aanmaakwijze	Digitaal, gegeorefereerd (L. Dingens)
Datum	2019
Plannummer	2.12
Type plan	Bodemkaart + topografische kaart
Onderwerp plan	Bodemopbouw
Aanmaakschaal	1/5000
Aanmaakwijze	Digitaal, gegeorefereerd (L. Dingens)
Datum	2019
Plannummer	2.13
Type plan	Synthesekaart
Onderwerp plan	Proeflseuven en bodemprofielen geprojecteerd op DHM II
Aanmaakschaal	1/600
Aanmaakwijze	Digitaal, gegeorefereerd (L. Van den Bruel)
Datum	2019
Plannummer	2.14
Type plan	Synthesekaart

Onderwerp plan	Proeflseuven en bodemprofielen geprojecteerd op bodemkaart
Aanmaakschaal	1/600
Aanmaakwijze	Digitaal, gegeorefereerd (L. Van den Bruel)
Datum	2019
Plannummer	2.16
Type plan	Kadasterplan
Onderwerp plan	Allesporenplan vlak 1
Aanmaakschaal	1/400
Aanmaakwijze	Digitaal, gegeorefereerd (L. Van den Bruel)
Datum	2019
Plannummer	2.17
Type plan	Kadasterplan
Onderwerp plan	Allesporenplan vlak 2
Aanmaakschaal	1/200
Aanmaakwijze	Digitaal, gegeorefereerd (L. Van den Bruel)
Datum	2019
Plannummer	2.21
Type plan	Kaart van Averbode
Onderwerp plan	Locatie pastorie van Koersel
Aanmaakschaal	
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	2019
Plannummer	2.22
Type plan	Ferrariskaart
Onderwerp plan	Locatie projectgebied
Aanmaakschaal	1/800
Aanmaakwijze	Digitaal, gegeorefereerd (L. Van den Bruel)
Datum	2019
Plannummer	2.23
Type plan	Buurtwegenkaart
Onderwerp plan	Locatie projectgebied
Aanmaakschaal	1/800
Aanmaakwijze	Digitaal, gegeorefereerd (L. Van den Bruel)
Datum	2019
Programma van maatregelen voor verder onderzoek	
Plannummer	3.1
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	Locatie projectgebied
Aanmaakschaal	1/3.000
Aanmaakwijze	Digitaal, gegeorefereerd (L. Dingsen)
Datum	2019

Plannummer	3.2
Type plan	Kadasterplan
Onderwerp plan	Locatie plangebied
Aanmaakschaal	1/1500
Aanmaakwijze	Digitaal, gegeorefereerd (L. Dings)
Datum	2019
Plannummer	3.3
Type plan	Synthesekaart
Onderwerp plan	Gebied Geen Archeologie geprojecteerd op kadasterplan
Aanmaakschaal	1/1500
Aanmaakwijze	Digitaal, gegeorefereerd (L. Van den Bruel)
Datum	2019

Bijlage 2 Sporeninventaris

Afkortingen:

Aflijning/Bewaring:		Kleur:		Kleur:		Textuur/Materiaal:		Bijmenging/Mortel:		Vondsten:	
Re	Redelijk	L-	Licht	gevl.	gevekt	Re	Redelijk	AM	Asmortel	An	Andere
Ze	Zeer	D-	Donker	gelg.	gelaagd	Ze	Zeer	Be	Beton	Bo	Bouwceramiek
				gebr.	gebrokkeld			Bio	Bioturbatie	Ce	Ceramiek
S	Scherp	Br	Bruin	hom.	homogeen	Za	Zacht	Bo	Bouwceramiek	Fa	Faunaresten
D	Diffuus	Gl	Geel	het.	heterogeen	Ha	Hard	BS	Baksteen	Fl	Floraresten
		Go	Groen			Va	Vast	Ce	Cement	Gl	Glas
Sl	Slecht	Gr	Grijs	m.	met	Lo	Los	CeM	Cementmortel	Ku	Kunststof
Go	Goed	Or	Oranje	k.	kern			DKS	Doornikse KS	Le	Leder
		Rd	Rood	r.	rand	Z	Zand	Fe	IJzerconcreties	Li	Litisch materiaal
Var	Variabel	Wt	Wit			L	Leem	Fe-slak	IJzerslak	Me	Metaal
Nat	Niet af te lijnen	Zw	Zwart	vl.	vlekken	K	Klei	FeZS	IJzerzandsteen	Mu	Munt
		Bl	Blauw	sp.	spikkels	V	Veen	Glau	Glaucaniet	Na	Natuursteen
		Pr	Purper	lg.	lagen			HK	Houtskool	Pi	Pijpaarde
		Rz	Roze	lgs.	laagjes			Hu	Humus	St	Staalname
				br.	brokken			K	Kalk		
				fi.	fibers			KM	Kalkmortel		
				to.	tongen			KS	Kalksteen		
				wi.	wiggen			KW	Kwarts		
				le.	lenzen			KZM	Kalkzandmortel		
								KZS	Kalkzandsteen		
								LS	Leisteen		
								Me	Mergel		
								Mg	Mangaan		
								NS	Natuursteen		
								SK	Steenkool		
								TG	Tegel		
								TM	Trasmortel		
								VL	Verbrande leem		
								ZM	Zandmortel		
								ZS	Zandsteen		

Het archeologisch vooronderzoek aan de Harpstraat te Beringen

Spoor	Proefsleuf	Vlak	Aard	Vorm / Verband	Aflijning / Bewaring	Kleur	Textuur / Materiaal LxBxH (cm.)	Bijmenging / Mortel	Vondsten	(Bewaarde) afmetingen LxBxH (cm.)	Datering	Opmerkingen
1	1	1	Kuil	Rechthoekig	ReS	DBr-Gr	ZeZaLo Z		Gl, Ce	+160x190x55	Onbepaald	
2	1	1	Gracht	Langwerpig	Var	gevl. DBr m. Gr	ZeZaLo Z	HK	Ce	x600x110	Onbepaald	
3	1	1	Kuil	Vierkantig	ReS	gevl. DBr	ZeZaLo Z		Me, Gl,	107x100x28	Onbepaald	

Bijlage 3 Vondsteninventaris

Totaal: 8 328

Spoorinformatie	Spoornummer	Spoortype	Depositietype	Datering	Vulling	N	MAE	M (gr)
-----------------	-------------	-----------	---------------	----------	---------	---	-----	--------

	1	Kuil			Onbepaald	1		9
--	---	------	--	--	-----------	---	--	---

Ceramik	Materiaal	Vorm	Datering	Opmerkingen	Rand	Wand	Bodem	Additieven	Arch. vol.	N	MAE	M (gr)
---------	-----------	------	----------	-------------	------	------	-------	------------	------------	---	-----	--------

2019K124-S1-Ce56	Wielgedraaid industrieel	Bord	Nieuwste tijd	industrieel wit						1		9
------------------	--------------------------	------	---------------	-----------------	--	--	--	--	--	---	--	---

Spoorinformatie	Spoornummer	Spoortype	Depositietype	Datering	Vulling	N	MAE	M (gr)
-----------------	-------------	-----------	---------------	----------	---------	---	-----	--------

	2L1					2		150
--	-----	--	--	--	--	---	--	-----

Glas	Materiaal	Vorm	Datering	Opmerkingen	Rand	Wand	Bodem	Additieven	Arch. vol.	N	MAE	M (gr)
------	-----------	------	----------	-------------	------	------	-------	------------	------------	---	-----	--------

2019K124-S2L1-GI		Fles	Nieuwste tijd	groen glas						2		150
------------------	--	------	---------------	------------	--	--	--	--	--	---	--	-----

Spoorinformatie	Spoornummer	Spoortype	Depositietype	Datering	Vulling	N	MAE	M (gr)
-----------------	-------------	-----------	---------------	----------	---------	---	-----	--------

	2L2					1		12
--	-----	--	--	--	--	---	--	----

Ceramik	Materiaal	Vorm	Datering	Opmerkingen	Rand	Wand	Bodem	Additieven	Arch. vol.	N	MAE	M (gr)
---------	-----------	------	----------	-------------	------	------	-------	------------	------------	---	-----	--------

2019K124-S2L2-Ce51	Wielgedraaid (P)ME oxiderend gebakken	Zalfpot	Nieuwe tijd	geelgroen loodglazuur			1			1		12
--------------------	---------------------------------------	---------	-------------	-----------------------	--	--	---	--	--	---	--	----

Spoorinformatie	Spoornummer	Spoortype	Depositietype	Datering	Vulling	N	MAE	M (gr)
-----------------	-------------	-----------	---------------	----------	---------	---	-----	--------

	2L4					1		70
--	-----	--	--	--	--	---	--	----

Metaal	Materiaal	Vorm	Datering	Opmerkingen	Rand	Midden	Uiteinde	Additieven	Arch. vol.	N	MAE	M (gr)
--------	-----------	------	----------	-------------	------	--------	----------	------------	------------	---	-----	--------

2019K124-S2L4-Me		Metaalslak								1		70
------------------	--	------------	--	--	--	--	--	--	--	---	--	----

Spoorinformatie	Spoornummer	Spoortype	Depositietype	Datering	Vulling	N	MAE	M (gr)
-----------------	-------------	-----------	---------------	----------	---------	---	-----	--------

	3	Kuil			Onbepaald	3		87
--	---	------	--	--	-----------	---	--	----

Glas	Materiaal	Vorm	Datering	Opmerkingen	Rand	Wand	Bodem	Additieven	Arch. vol.	N	MAE	M (gr)
------	-----------	------	----------	-------------	------	------	-------	------------	------------	---	-----	--------

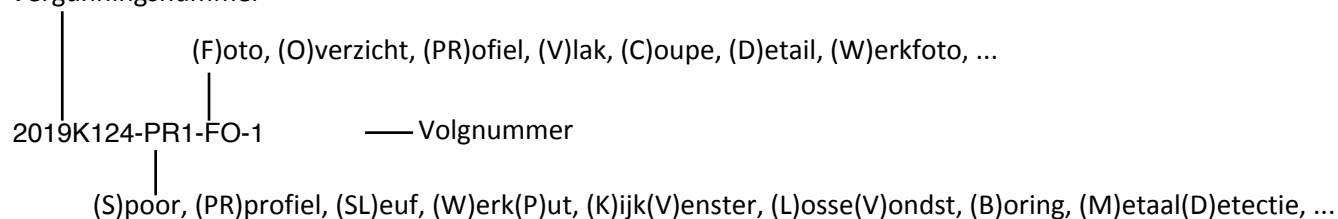
2019K124-S3-GI		Fles	Nieuwste tijd	groen glas = ziel van een fles; wit glas = schaal?						2		70
----------------	--	------	---------------	---	--	--	--	--	--	---	--	----

Metaal	Materiaal	Vorm	Datering	Opmerkingen	Rand	Midden	Uiteinde	Additieven	Arch. vol.	N	MAE	M (gr)
--------	-----------	------	----------	-------------	------	--------	----------	------------	------------	---	-----	--------

2019K124-S3-Me10	ijzer		Nieuwste tijd	ijzeren veer						1		17
------------------	-------	--	---------------	--------------	--	--	--	--	--	---	--	----

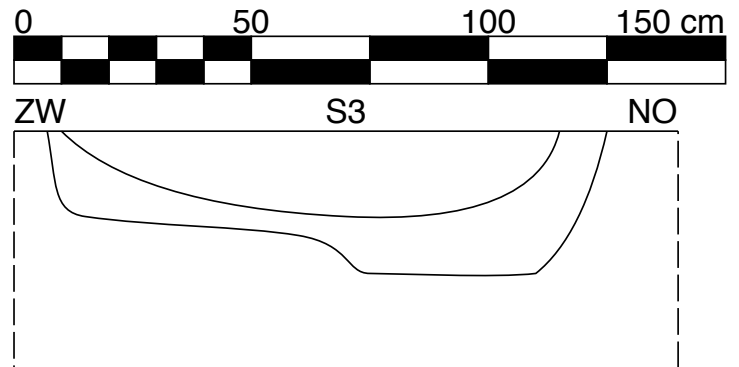
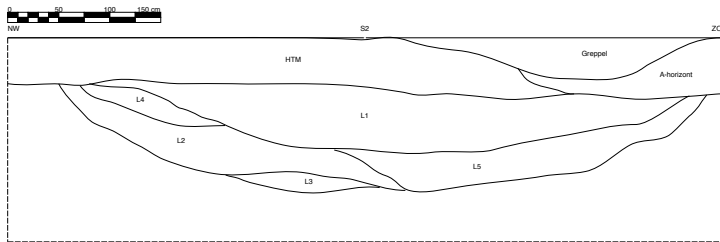
Bijlage 4 Fotoinventaris

Vergunningsnummer



2019K124-OVERZICHT-FO-1	2019K124-S2-FC-3	2019K124-S2-St-FC-6	2019K124-WERKFOTO-F-2
2019K124-OVERZICHT-FO-2	2019K124-S2-FC-4	2019K124-S2-St-FC-7	2019K124-WERKFOTO-FO-1
2019K124-OVERZICHT-FO-3	2019K124-S2-FC-5	2019K124-S2-St-FC-8	2019K124-WERKFOTO-FO-2
2019K124-OVERZICHT-FO-4	2019K124-S2-FC-6	2019K124-S2-St-FC-9	
2019K124-OVERZICHT-FO-5	2019K124-S2-FC-7	2019K124-S2-St-FC-10	
2019K124-OVERZICHT-FO-6	2019K124-S2-FC-8	2019K124-S2-St-FC-11	
2019K124-OVERZICHT-FO-7	2019K124-S2-FC-9	2019K124-S2-St-FC-12	
2019K124-OVERZICHT-FO-8	2019K124-S2-FC-10	2019K124-S2-St-FC-13	
2019K124-OVERZICHT-FO-9	2019K124-S2-FC-11	2019K124-S3VL2-FC-1	
2019K124-OVERZICHT-FO-10	2019K124-S2-FC-12	2019K124-S3VL2-FC-2	
2019K124-OVERZICHT-FO-11	2019K124-S2-FC-13	2019K124-S3VL2-FC-3	
2019K124-OVERZICHT-FO-12	2019K124-S2-FC-14	2019K124-S3VL2-FC-4	
2019K124-OVERZICHT-FO-13	2019K124-S2-FD-1	2019K124-S3VL2-FV-1	
2019K124-OVERZICHT-FO-14	2019K124-S2-FD-2	2019K124-S3VL2-FV-2	
2019K124-OVERZICHT-FO-15	2019K124-S2-FD-3	2019K124-S3VL2-FV-3	
2019K124-OVERZICHT-FO-16	2019K124-S2-FD-4	2019K124-S3VL2-FV-4	
2019K124-OVERZICHT-FO-17	2019K124-S2-FD-5	2019K124-S3VL2-FV-5	
2019K124-OVERZICHT-FO-18	2019K124-S2-FV-1	2019K124-S3VL2-FV-6	
2019K124-OVERZICHT-FO-19	2019K124-S2-FV-2	2019K124-S3VL2-FV-7	
2019K124-OVERZICHT-FO-20	2019K124-S2-FV-3	2019K124-S3VL2-FV-8	
2019K124-PR1-FPR-1	2019K124-S2-FV-4	2019K124-S3VL2-FV-9	
2019K124-PR1-FPR-2	2019K124-S2-FV-5	2019K124-S3VL2-FV-10	
2019K124-PR1-FPR-3	2019K124-S2-FV-6	2019K124-S3VL2-FV-11	
2019K124-PR1-FPR-4	2019K124-S2-FV-7	2019K124-S3VL2-FV-12	
2019K124-PR1-FPR-5	2019K124-S2-FV-8	2019K124-SL1-FV-1	
2019K124-PR1-FPR-6	2019K124-S2-FV-9	2019K124-SL1-FV-2	
2019K124-S1-FC-1	2019K124-S2-FV-10	2019K124-SL1-FV-3	
2019K124-S1-FC-2	2019K124-S2-FV-11	2019K124-SL1-FV-4	
2019K124-S1-FC-3	2019K124-S2-FV-12	2019K124-SL1-FV-5	
2019K124-S1-FC-4	2019K124-S2-FV-13	2019K124-SL1-FV-6	
2019K124-S1-FV-1	2019K124-S2-FV-14	2019K124-SL2-FO-1	
2019K124-S1-FV-2	2019K124-S2-St-FC-1	2019K124-SL2-FO-2	
2019K124-S1-FV-3	2019K124-S2-St-FC-2	2019K124-SL2-FO-3	
2019K124-S1-FV-4	2019K124-S2-St-FC-3	2019K124-SL2-FO-4	
2019K124-S2-FC-1	2019K124-S2-St-FC-4	2019K124-SL2-FO-5	
2019K124-S2-FC-2	2019K124-S2-St-FC-5	2019K124-WERKFOTO-F-1	

Bijlage 5 Coupetekeninginventaris



Bijlage 6 Dagrapporten

Week: 47	
19/11/2019	Sleuf 1 en 2: aanleg en registratie. Uitbreiding van sleuf 1: 4 meter breed. Machinaal couperen van S1 en S2 in sleuf 1. Registratie van coupes en het nemen van stalen van de gracht S2. Kijkvenster sleuf 2 waarin een stukje van het verloop van de gracht is gevolgd.
<u>Proefsleuf</u>	
1 en 2	
<u>Weer</u>	Bezoek van architecte en bouwhistoricus ivm de pastorie. Kaart van de Abdij van Averbode waarop de gracht zou te zien zijn die ouder is dan de Ferrariskaart (1650?).
Buiten	
Koud	Het onderzoek is hiermee afgerond.
Licht bewolkt	

Bijlage 7 Profielinventaris

Legende

Aflijning:		Kleur:		Kleur:		Bijmenging:		Vondsten:	
A	Abrupt	L-	Licht	gevl.	gevekt	AM	Asmortel	An	Andere
Du	Duidelijk	D-	Donker	gelg.	gelaagd	Be	Beton	Bo	Bouwceramiek
G	Geleidelijk			gebr.	gebrokeeld	Bio	Bioturbatie	Ce	Ceramiek
Di	Diffuus	Br	Bruin	hom.	homogeen	Bo	Bouwceramiek	Fa	Faunaresten
gr.	ondergrens	Gl	Geel	het.	hetrogeen	BS	Baksteen	Fl	Floraresten
		Go	Groen			Ce	Cement	Gl	Glas
Textuur:		Gr	Grijs	m.	met	CeM	Cementmortel	Ku	Kunststof
		Or	Oranje	vl.	vlekken	DKS	Doornikse KS	Le	Leder
Re	Redelijk	Rd	Rood	sp.	spikkels	Fe	Ijzerconcreties	Li	Litisch materiaal
Ze	Zeer	Wt	Wit	lg.	lagen	Fe-slak	Ijzerslak	Me	Metaal
Za	Zacht	Zw	Zwart	lgs.	laagjes	FeZS	Ijzerzandsteen	Mu	Munt
Ha	Hard	Bl	Blauw	br.	brokken	Glau	Glauconiet	Na	Natuursteen
Va	Vast	Pr	Purper	fi.	fibers	HK	Houtskool	Pi	Pijpaarde
Lo	Los	Rz	Roze	to.	tongen	Hu	Humus	St	Staalname
Z	Zand			wi.	wiggen	K	Kalk		
L	Leem			le.	lenzen	KM	Kalkmortel		
K	Klei					KS	Kalksteen	Beschrijving:	
V	Veen					KW	Kwarts	B	beschrijving
						KZM	Kalkzandmortel	d	droog
						KZS	Kalkzandsteen	v	vochtig
						LS	Leisteen	n	nat
						Me	Mergel		
						Mg	Mangaan	Kalkreactie HCl:	
						NS	Natuursteen		
						SK	Steenkool	O	Onbepaald
						TG	Tegel	J	Ja
						TM	Trasmortel	N	Nee
						VL	Verbrande leem		
						ZM	Zandmortel		
						ZS	Zandsteen		

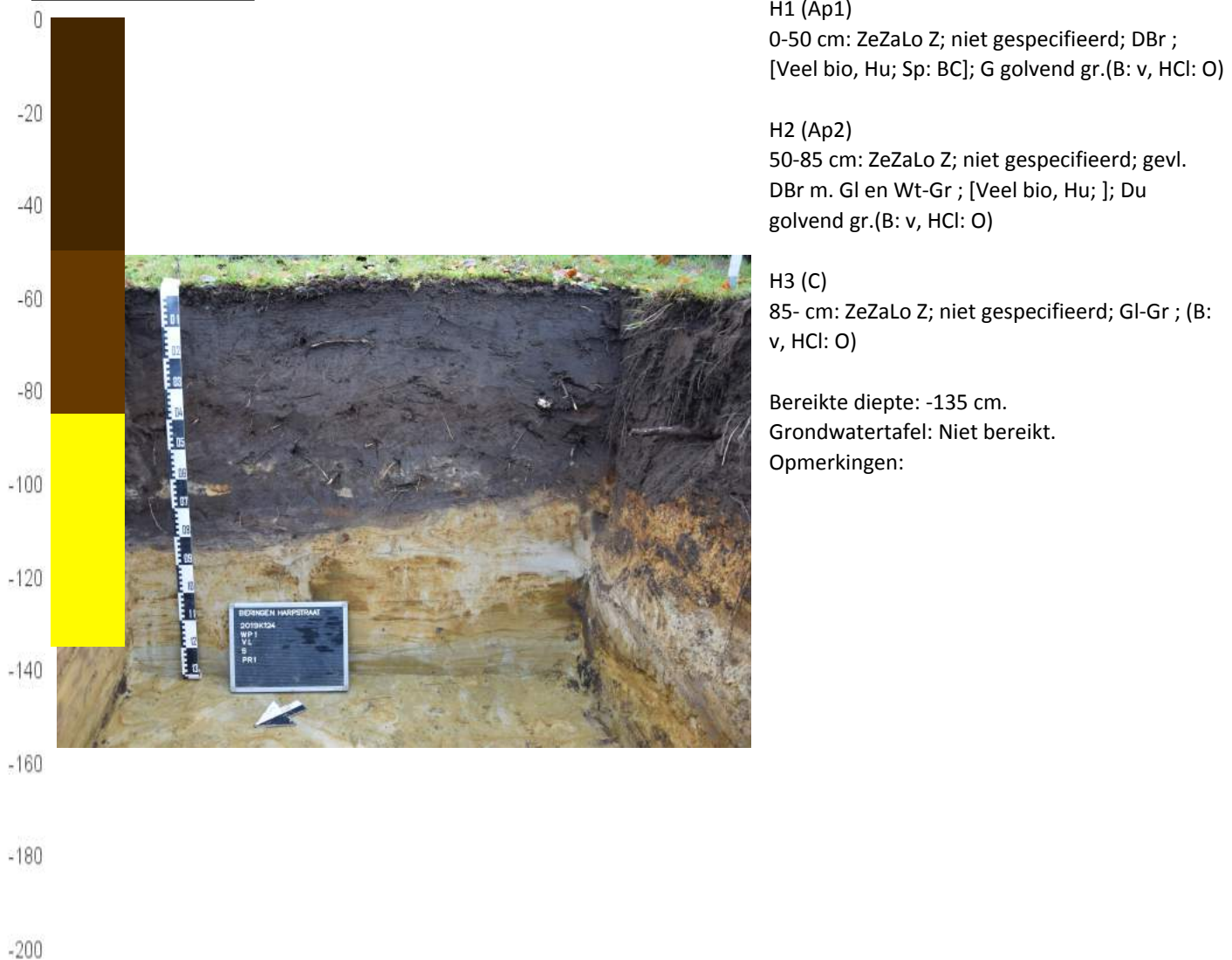
De kleurweergave van het gevisualiseerde profiel is typologisch, en benadert dus niet per definitie de hoofdkleur van de horizont.

Profiel PR1

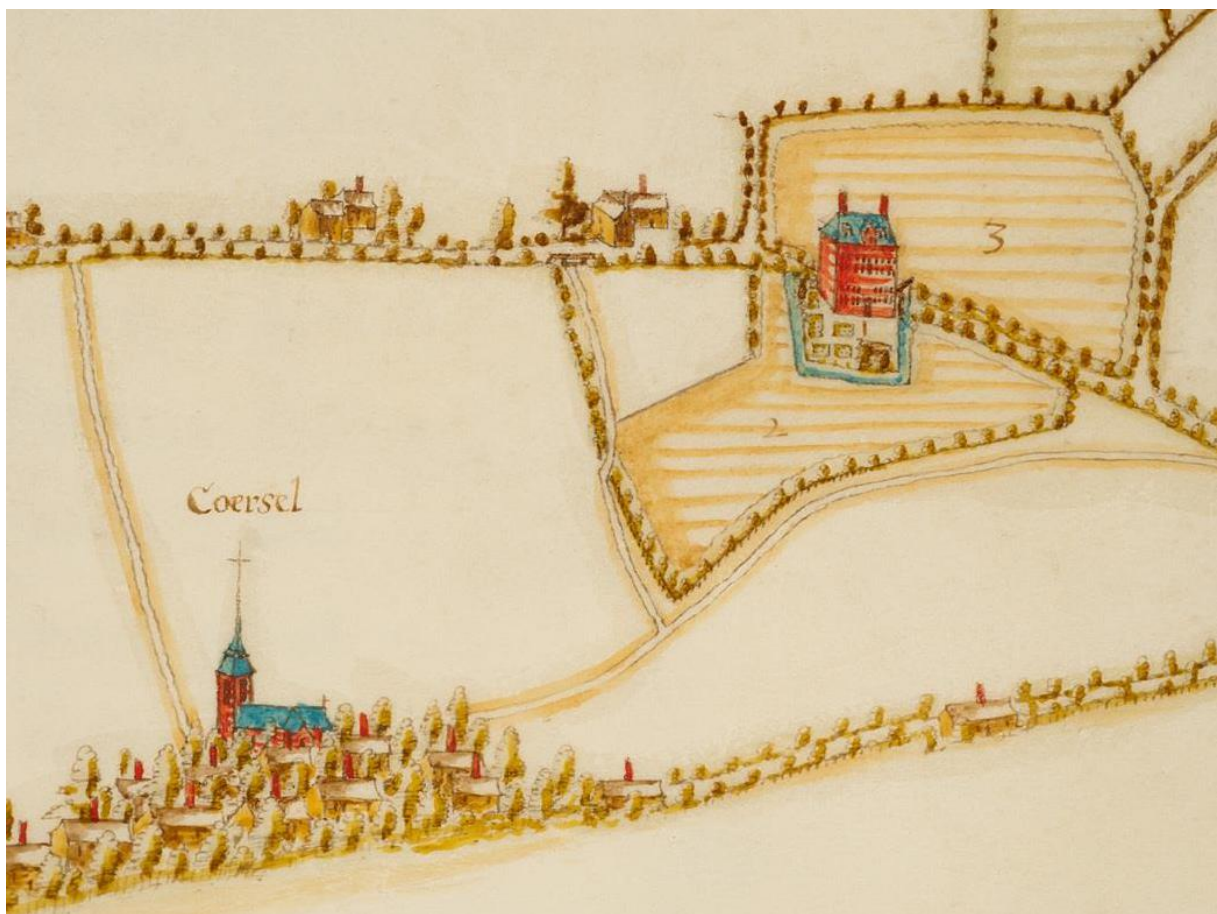
1. Algemene gegevens

- | | |
|-------------------------|---|
| 1. Beschrijver: | Liesbet Van den Bruel, Studiebureau Archeologie. |
| 2. Soort onderzoek: | Archeologisch: |
| 3. Plaats: | Beringen - Harpstraat |
| 4. Hoogteligging: | m TAW. |
| 5. Coördinaten: | N; O. (lamb 72) |
| 6. Datum: | woensdag, 20/11/2019 |
| 7. Gereedschap: | Schop, Truweel, Graafmachine |
| 8. Landgebruik: | Tuin, Gras, struiken, bomen |
| 9. Weersomstandigheden: | Licht bewolkt |
| 10. Oriëntatie: | ZO. |
| 11. Bodemeenheid: | Zcm(b) (matig droge zandbodem met diepe antropogene humus A-horizont met een gevlekte textuur B-horizont) |

2. Profielbeschrijving



Nota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Harpstraat te Beringen (AMWD Fase 2)



**Lawrence Dings
Liesbet Van den Bruel**

Nota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Harpstraat te Beringen (AMWD Fase 2)

**Lawrence Dings
Liesbet Van den Bruel**

**Tienen, 2019
Studiebureau Archeologie bvba**



Colofon

Nota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Harpstraat te Beringen (AMWD Fase 2)

Initiatiefnemer:	V&V-Infra bvba
Projectleiding:	Annelies De Raymaeker
Erkend archeoloog:	Lawrence Dings Liesbet Van den Bruel
Auteurs:	Lawrence Dings Liesbet Van den Bruel
Foto's en tekeningen:	Studiebureau Archeologie bvba (tenzij anders vermeld)

Op alle teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Studiebureau Archeologie bvba mag niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd, bewerkt en/of openbaar gemaakt, hetzij door middel van webpublicatie, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook.

Studiebureau Archeologie bvba
Bietenweg 20
3300 Tienen
www.studiebureau-archeologie.be
info@studiebureau-archeologie.be
tel: 0474/58.77.85
fax: 016/77.05.41

©2019, Studiebureau Archeologie bvba

Hoofdstuk 3 Programma van maatregelen

3.1 Administratieve gegevens

Projectcode:	2019K124 (proefsleuvenonderzoek)
Aanleiding:	De opgemaakte nota kadert in een omgevingsvergunningsaanvraag voor stedenbouwkundige handelingen voor de bouw van een wegenis, riolering en bufferbekken aan de Harpstraat te Beringen met een totale kadastrale oppervlakte van ca. 4173 m ² en een totale bodemingreep van 3217 m ² . Daarmee valt de vergunningsaanvraag binnen de aanvragen waarbij de totale oppervlakte van de kadastrale percelen 3000 m ² of meer bedraagt (Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013, het Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2014 en de Code van Goede Praktijk).
Erkend archeoloog:	Liesbet Van den Bruel OE/ERK/Archeoloog/2015/00025 Studiebureau Archeologie bvba, OE/ERK/Archeoloog/2015/00002
Locatie:	Beringen, Harpstraat (fig. 3.1 en 3.2) Bounding box: punt 1: x= 213456.09; y= 194796.17 punt 2: x= 213624.22; y= 195008.66 Beringen, Afdeling 5, Sectie B, perceel 1952V, 1958M, 1958R, 1958S, 1959A, 1966G, 1968B, 1967E, 1967G, 1967F, 1967H, 253D
Periode uitvoering:	19/11/2019
Relevante termen¹²:	Beringen; Koersel; Kempen; buitengebied; zandstreek; proefsleuvenonderzoek; nieuwe tijd.
Bebouwde zones:	Geen.

¹² Thesaurus: <https://inventaris.onroerendergoed.be/thesaurus>

Nota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Harpstraat te Beringen

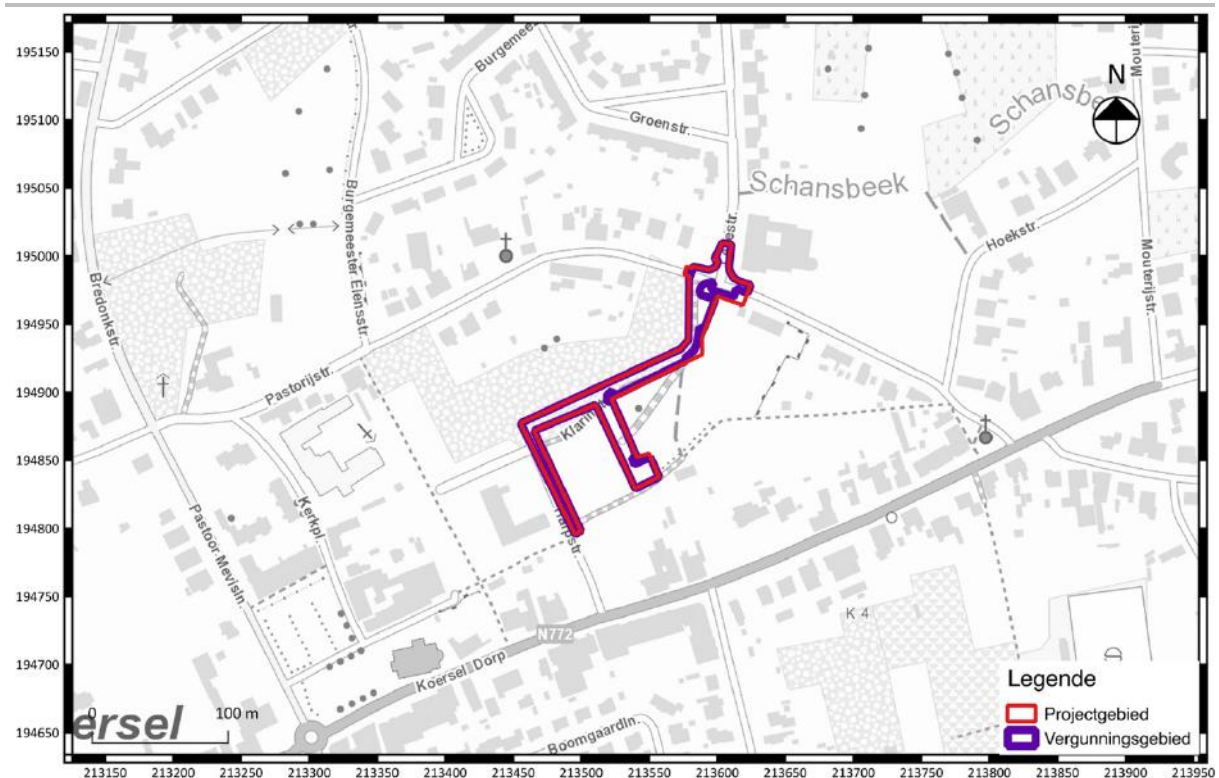


Fig. 3.1: Topografische kaart (2017) met situering van het projectgebied (© AGIV).

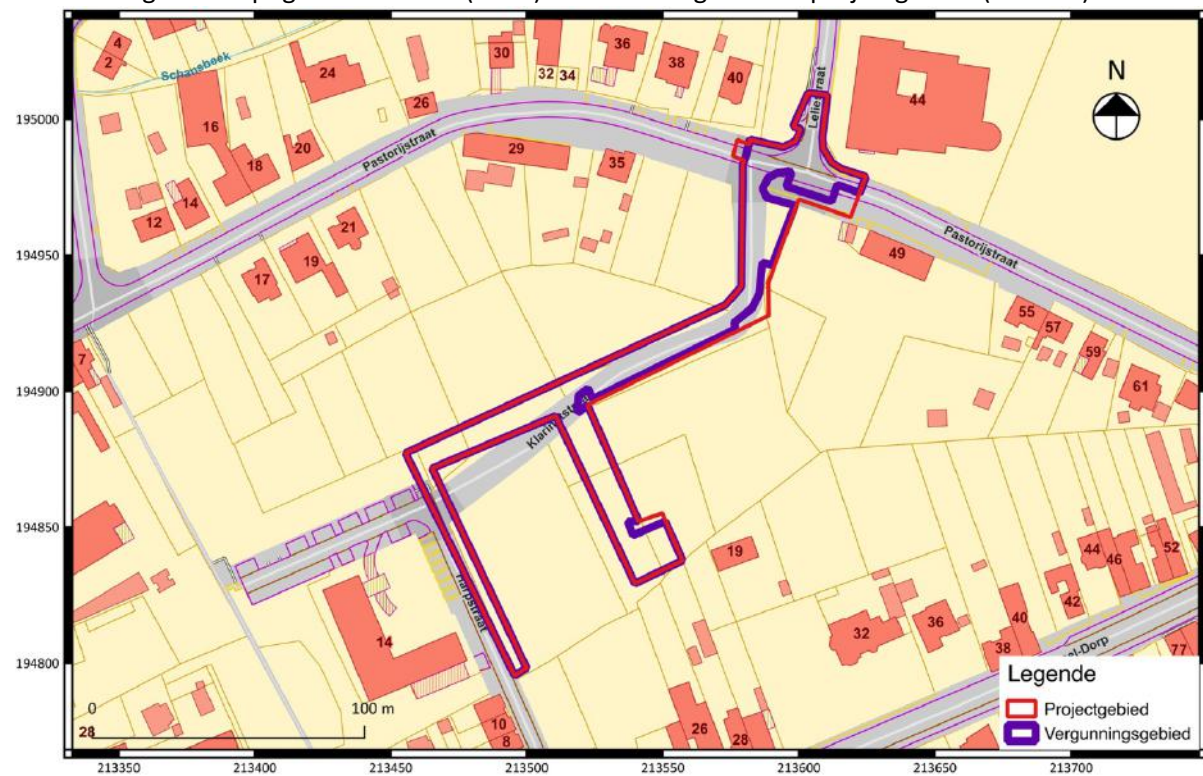


Fig. 3.2: Kadasterkaart met situering van het projectgebied (© CADGIS).

3.2 Gemotiveerd advies

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werd vastgesteld dat de bodemopbouw over het merendeel van het terrein nog intact is. Het terrein is afgedekt door een dikke Ap-horizont, dewelke de bodembewaring heeft bevorderd.

De verwachte gracht van de oude pastorie-site, zoals zichtbaar op historische kaarten, werd daadwerkelijk aangetroffen. Na grondige inspectie bleek deze in de bovenste lagen vooral recent bouwpuin te bevatten. Dit getuigt van het feit dat de gracht in de 20^e eeuw herhaaldelijk is geruimd. De onderste lagen lijken onaangeroerd te zijn en bevatten vondsten die gedateerd kunnen worden in de 17^e/18^e eeuw. Deze datering sluit aan bij de historische gegevens die beschikbaar zijn over de gracht. Op basis van de kaart van Averbode kan gesteld worden dat de pastorie met omgrachting minstens uit het derde kwart van de 17^e eeuw dateert. Vermoedelijk is de pastorie-site nog iets ouder. Ook de geregistreerde ligging van het westelijke deel van de gracht komt mooi overeen met de geïllustreerde gracht op de Ferrariskaart en de Buurtwegenkaart.

Binnen de gracht, in de tuin van de pastorie, werd een kuil aangetroffen. Deze kuil bleek aan de hand van de vondsten te dateren uit de 19^e/20^e eeuw. Andere sporen van activiteiten op het achtererf/tuin, (zoals de aanleg van bedden voor een moestuin) ontbreken. Mogelijk hebben deze activiteiten zich louter afgespeeld in de bovenste lagen van de bodemopbouw (Ap-horizont).

De onderzoeksdoelen van het archeologisch terreinonderzoek zijn succesvol bereikt. Tijdens het onderzoek is alle archeologische informatie verkregen over de omvang van de gracht in breedte en diepte. Het ruimtelijke verloop van de gracht komt mooi overeen met de historische kaarten en kan op basis daarvan verder bepaald worden. Bij het onderzoek zijn ook reeds de nodige natuurwetenschappelijke staalnames genomen. Het archeologisch onderzoek van het terrein kan daarom als volledig beschouwd worden. Bijgevolg zou een vervolgonderzoek in de vorm van een opgraving geen toegevoegde waarde meer verschaffen aan het vergroten van de archeologische kenniswinst met betrekking tot dit gedeelte van de pastorie-site.

Het vondstmateriaal uit de pastorie-gracht heeft een zeker kennispotentieel, maar het is niet noodzakelijk om natuurwetenschappelijk onderzoek te adviseren.

3.3 Programma van maatregelen zonder verder onderzoek

Omdat er geen vervolgonderzoek wordt geadviseerd, dient geen programma van maatregelen opgesteld te worden.

Wel dienen de vondsten en staalnames uit de pastorie-gracht bewaard te blijven. Er wordt contact opgenomen met de initiatiefnemer of de gemeente Hechtel-Eksel zodat zij eventueel de bewaring van de vondsten en stalen op zich kunnen nemen. In de toekomst zouden de vondsten en stalen kunnen worden overgebracht naar het archeologisch depot van de provincie Limburg.

Nota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Harpstraat te Beringen



Fig. 3.3: Synthesekaart met aanduiding van de zone die wordt vrijgegeven. Het projectgebied kan in zijn geheel worden opgenomen op de GGA-kaart.